

TARTU ÜLIKOOL
raamatukogu

Aastaruanne 2021

Sisukord

Sissejuhatus	3
Raamatukogu ja lugejad	5
Koolitused.....	7
Uued teenused lugejatele	8
Arendustegevus.....	9
Avatud teaduse toetamine.....	9
Keskkond	10
Tugiteenused.....	11
Kogud.....	12
Töö käsikirjade ja haruldaste raamatutega	13
Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER	14
Erialaraamatukogud	15
Koostöö	17
Rahvusvaheluste seminaride korraldamine	18
Liikmelisus	19
Personal.....	20
Tunnustamine.....	21
Finantsid	24
Üritused ja näitused	25
Üritused	25
Näitused	27
Lisa 1. Tartu Ülikooli raamatukogu arvudes 2017-2021.....	30
Tabel 1. Töötajad 2017.-2021. a.....	30
Tabel 2. Tulud ja kulud 2017.-2021. a	30
Tabel 3. Komplekteerimiskulud 2017.- 2021.a (tuhat eur)	31
Tabel 4. Raamatukogu (pearaamatukogu) komplekteerimiskulude jagunemine * valdkonniti 2017.–2021.a (tuhat eur)	31
Tabel 5. Lugejateeninduse näitajad 2017–2021. a.....	32
Tabel 6. Raamatukogu kogud 2017-2021. a (EVS–EN ISO 2789:2003 järgi).....	33
Tabel 7. Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER 2017.–2021. a	34
Tabel 8. Kogude hooldus- ja ennistustööd 2017.–2021. a	35
Tabel 9. Kasutajakohad ja tehnilised vahendid 2017.–2021. a	36
Lisa 2. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate publikatsioonid 2021. a	37
Lisa 3. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate läbiviidud koolitused, ettekanded konverentsidel ja seminaridel 2021. a	38

Lisa 4. 2021. a korraldatud konverentsid, seminarid jt üritused.....	39
Lisa 5. 2021. aastal eksponeeritud näitused	41

Sissejuhatus

2021. aastal keskendus Tartu Ülikooli raamatukogu, pidades silmas oma põhikirjalisi ülesandeid, muudatusi ühiskondlikus ja sotsiaalses elus, Tartu Ülikooli ja raamatukogu enda arengukava ning piiratud eelarvelisi võimalusi, kolmele suunale.

1. Raamatukogu kui kaasaegne, avatud ja toetav keskkond õppimiseks, teadustöök, kohtumisteks ning sisukaks puhkehetkeks.

Kõrvuti raamatukogu ruumide füüsilise ümberkorraldamisega vastavalt muutunud vajadustele (individuaalkabiinide helikindluse parandamine, grupitööruumide varustamine töövahenditega, Äksi seminariruumi tekitamine jms), alustasime kogu hoone ümberkorraldamisega, mõeldes kasutaja vajadustele ja raamatukogu ülesandele olla teadmiste vahendajaks. Ehk teisiti: liikusime suunas, et raamatukogu ruumid ja nendesse paigutatud ning sulatatud teadmised/teated kannaksid märkamatult aga järjekindlalt sõnumit raamatukogu üldisest püüust ja spetsiifilisematest ülesannetest. Eelarveliste vahendite puudumise tõttu polnud ega pole meil võimalik kasutajasõbralikumaks disainida raamatukogu vestibüüli ega III korruse lugemissaale, kuid võtsime kasutusse ja sisustasime näitustega pooltühjad koridori- ja eesruumide pinnad. Näitused raamatukogus sidustavad olevikulist maailmapilti pärandi ja tulevikuga, loovad meeolelu, tekitavad huvi. Näituste koostamine ei ole eraldi tegevussuund, vaid raamatukogu põhitegevustega kaasnev tähendusloomeline tegevus, mis pakub loomingulise eneseteostuse võimalust tegijatele, kujundab raamatukogu kui terviklikku keskkonda ning loodetavasti aitab kaasa ühiskonna kultuurielu edenemisele.

Aasta nn suurnäituseks oli eestikeelse ajakirjanduse ümmargustele tähtpäevadele pühendatud ajalehtede esikülgede arengut (aastatel 1821 – 2021) kajastanud näitus “Elu esiküljel”. Näitus elab 2022. aastal edasi rändnäituse ja veebinäitusena.

2. Raamatukogu kui teadmiste ja informuuri kujundaja ja edendaja.

Kogude komplekteerimises tõi märgatava muudatuse retrokataloogimise projekt, mille lõpptulemusel oleksid kõik kogud kirjeldatud elektronkataloogis ESTER. Töö on aeganõudev, kuid möödapääsmatult vajalik. Uusima teadus- ja õppekirjanduse komplekteerimine toimub paralleelselt elektroonilise ja trükiväljaannete osas pidevas koostöös teadusvaldkondadega. Erialaraamatukogude ja peakogu vahel toimib sujuvalt risttagastusprojekt.

Raamatukogu jätkas edukalt teadusmaailma juhtiva ideoloogia – avatud teadus - rakendamist Eesti teadusruumis, viies läbi vastavaid seminare ja koolitusi. Kui teadusandmete andmehaldusplaanidega seotud koolitused on suunatud eelkõige teadlaskonnale, siis infopädevuskoolitusi hakati pakkuma ka Tartu õpetajaskonnale ja gümnaasiumitele.

Digiteerimistööl keskenduti enda kogudes leiduva Eestis unikaalse teadus- ja õppekirjanduse digiteerimisele, sooviga suurendada kasutaja valikuvabadust ja mugavust. Jätkusid DSpace'i ja DataDOI arendustööd sooviga muuta need kasutajasõbralikumaks. Mitmekülgsed uued kirjaliku kultuuripärandi uurimisvõimalused avanesid ühes multispektraallabori sisseseadmisega. Selle täielik rakendamine toimub 2022. aastal.

3. *Raamatukogu kui ühiskonna sidustaja ja turvatunde looja.*

Raamatukogu on taas saanud erinevate sotsiaalsete gruppide ja põlvkondade sidustajaks. Sellest tulenevalt on muutunud ootused raamatukogutöötajale. Ta peab tundma mitte ainult raamatukogu võimalusi ja teadma infoallikate sisu, vaid olema kursis ka maailmas toimuva ja Tartu linna eluga. Selliste kompetentside arendamiseks on eriti olulised sise- ja välismaised koostööprojektid, aga ka koolitused ja suhtlus raamatukogude kogukonnas. 2021. aastast vääriavad esiletõstmist Eesti Loodusuurijate Seltsiga algatatud "Eesti looduse mõttekoda", milles huvitatud avalikkusele tutvustatakse loodusteaduslikke saavutusi, korrastatakse loodusteaduslikku terminoloogiat, otsitakse lahendusi päevaprobleemidele. Lähem koostöö Tartu Ülikooli muuseumite, Eesti Rahvusarhiivi ja teiste teadusraamatukogudega on loonud uut sünergiat ning andnud häid tulemusi. Nii sündis näiteks Tartu raamatukoguhoidjate stipendium, mille kaks esimest laureaati töötavad TÜ raamatukogus. Uued võimalused peaks raamatukogule avama Erasmus+ finantseerimisel tehtav Balti riikide raamatukogude ühisprojekt, mis otsib vastust küsimusele, kuidas raamatukogud saaksid senisest veelgi aktiivsemalt ja mitmekesisemalt panustada kodanikuteaduse edendamisesse.

Covid-19 pandeemia tõttu oli raamatukogu 2021. aastal küll lugejatele kuu aega suletud, kuid töötajad olid tublid ning asutuse üldine meeleolu oli pigem lootusrikas. Väliskoostöö toimus virtuaalselt, mõne projekti lõpptähtaeg pikenes, kuid see ei põhjustanud segadust ega tagasilööke.

Vaadates nüüd, 2022. aasta märtsi alguses, tagasi 2021. aastale, tundub, et oli ilus aasta, sest oli veel rahu aasta ning kõik see, mis näis probleemina, oli tegelikult vaid tõrge, arusaamatus või inimlik eksimus.

Krista Aru

Direktor

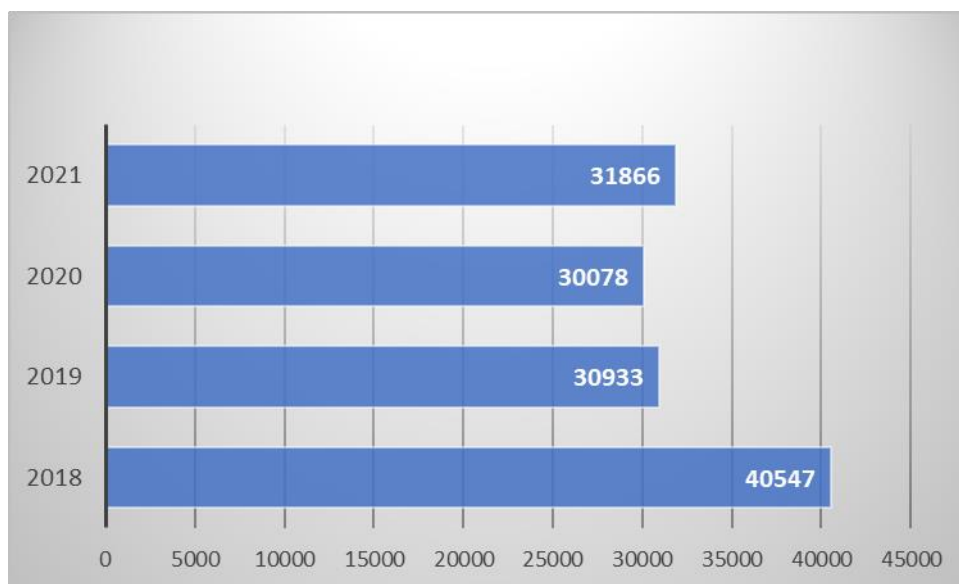
Raamatukogu ja lugejad

Eesmärk nr 1 – Ülikooli õppetöö toetamine ja rikastamine. Raamatukogu arendab kaasaegseid teenuseid ja kursusi, et suurendada ülikooli õppetöö tulemuslikkust, arendada üliõpilaste tulevikuoskusi ning pakkuda üliõpilastele terviklikku ülikoolikogemust.

2021. aastal tegutses raamatukogu pandeemia piirangute ja riskide tingimustes ning püstitatud eesmärgid, ülesanded täideti selles ulatuses, mida võimaldas kujunenud olukord. Eriti tõsine oli see veebruaris-märtsis, kui tuli piirata raamatukogus viibivate küllastajate arvu 100 lugejale. Kõigist ettevaatusabinõudest hoolimata oldi sunnitud koroonaviiruse leviku tõttu alates 11. märtsist maja siiski lugejatele üheks kuuks sulgema. Sel ajal jätkus siiski kontaktivaba laenutus Targa kapi abil, toimusid kõik e-teenused, raamatute ringlus ning tagatud oli ka lugejate konsulteerimine.

2021. aasta lõpuks oli raamatukogul 31 866 registreeritud lugejat, neist väljastpoolt Tartu Ülikooli 9628 ehk 30%.

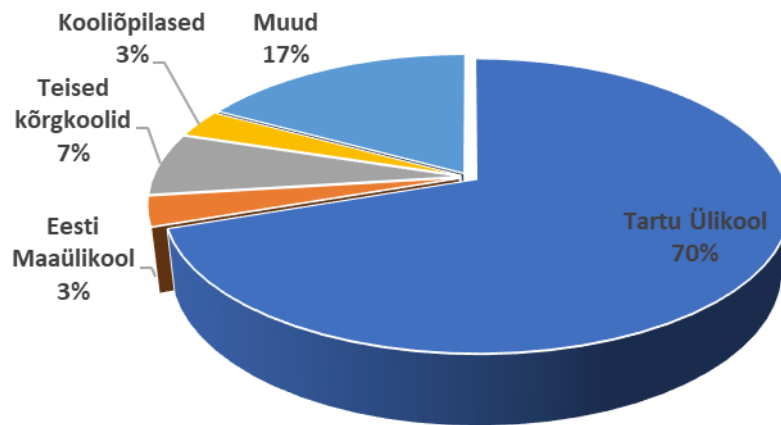
Lugejateeninduse statistilisi andmeid vt **Lisa 1., tabel 5.**

Joonis 1 Raamatukogu registreerunud lugejate arv 2018-2021

2021. aastal registreeriti 3891 uut lugejat, mis teeb keskmiselt 50-60 uut lugejat nädalas. Lugejate andmebaasis oli 2021. aasta lõpuks kokku 31 866 inimest ehk 6% rohkem kui eelmisel aastal. Aastaga on lugejaskonnas suurenenud 7% gümnasistide ja ligi 60% võrra teiste kõrgkoolide üliõpilaste ja õppejõudude arv.

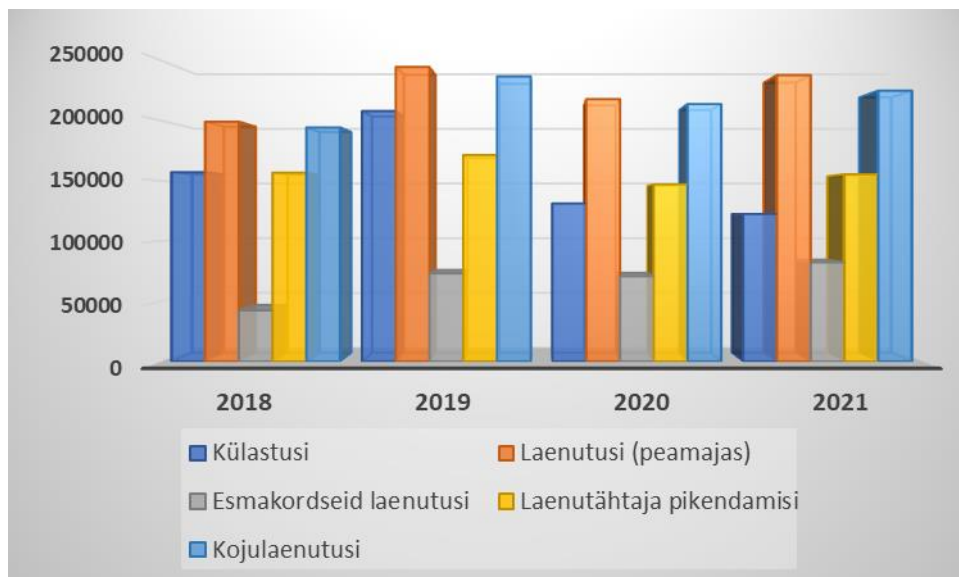
Lugejate osakaal andmebaasis jagunes järgmiselt: üliõpilased moodustasid 58% , õppejõud, teadurid 6,5% , magistrandid, doktorandid 12% ja muud 23,5% lugejate üldarvust.

Joonis 2 Raamatukogu lugejate jaotus kõrgkoolide lõikes 2021.a

Aasta jooksul registreeriti 323 524 laenutust, sh 100 931 esmakordset laenutust, 222 593 laenutähtaja pikendamist.

2021. aastal registreeriti pearaamatukogus 122 415 füüsilist külastust ning aasta jooksul 3 874 207 virtuaalset külastust.

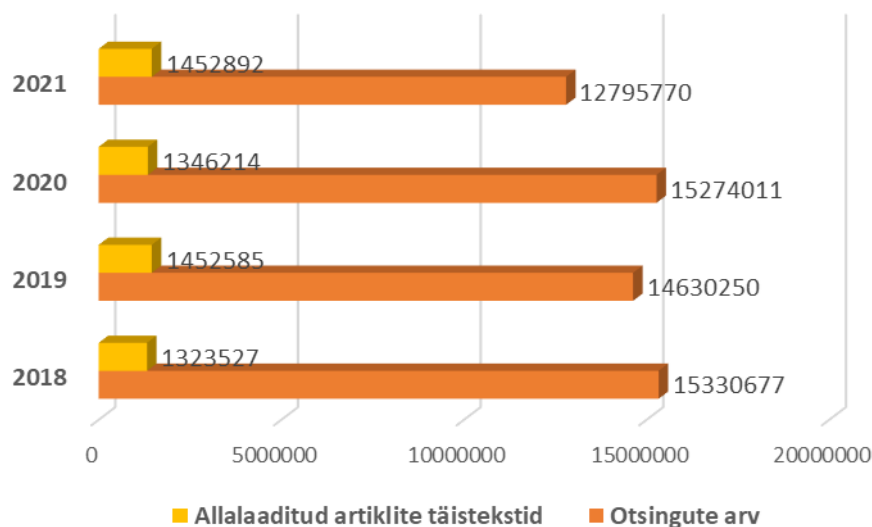
Joonis 3 Raamatukogu kasutamine 2018-2021

2021. aasta statistika järgi 88% kõigist raamatukogu peamajas teostatud laenutusest toimus teeninduspunktides. Kojulaenutuste arv kasvas võrreldes 2020. aastaga 5% võrra.

Raamatukogu füüsiliste külastuste arv vähenes 2021. aastal 7% võrra ning see on viimastel aastatel kahjuks olnud pidevas langustrendis. Seevastu raamatukogu virtuaalsete külastuste arv 2021. aastal oli 3,8 miljonit ning on sama, mis pandeemiaeelsetel aastatel.

Tartu Ülikooli teadus- ja arendustöök on väga oluline elektroonilise teadusinformatsiooni olemasolu. Kuna paljud lugejad ei pruugi enam raamatukogu kogude kasutamiseks raamatukokku tulla, siis on raamatukogude ülesanne tagada tõrgeteta ja võimalikult mugav juurdepääs informatsioonile (ühisotsing, raamatukogude kodulehtede funktsionaalsus).

2021. a lõpuks oli raamatukogu vahendusel loodud juurdepääs 134 sidusandmebaasile, mis sisaldasid 60 294 teadusajakirja täisteksti või referaati, hulgaliselt teatmeteoseid ning maailma juhtivate teaduskirjastuste monograafiade elektroonilisi versioone.

Joonis 4 Andmebaaside kasutamine 2018-2021

Koolitused

TÜ raamatukogu on korraldanud infopädevusalaseid kursusi üliõpilastele juba üle kümne aasta, ent vajadus infootsinguoskuste järele on ajaga üha kasvanud. 2021. aastal hakati lisaks üliõpilastele infopädevuskoolitusi pakkuma ka Tartu õpetajaskonnale ja gümnaasiumitele eesmärgiga kasvatada infopädevusteadlikkust uutes gruppides.

2021. aastal osales kõikidel raamatukogu poolt pakutud koolitustel kokku 2512 inimest, koolitusi tehti kokku 610 tundi.

E-kursused

Raamatukogu poolt koostatud, ülikooli ainekavade raames läbiviidavad kursused:

- „Sissejuhatus erialainfootsingusse“ (OIAO.06.051, 3 EAP) lõpetas 55 doktoranti, neist 10 läbisid kursuse inglise keeles.
- „Infopädevuse alused“ (OIAO.06.050, 3 EAP) lõpetas 364 üliõpilast, nendest 9 läbis kursuse inglise keeles.

Kursused, kuhu on integreeritud raamatukogu poolt läbiviidav moodul. Sporditeaduste ja füsioteraapia instituudi e-kursused:

- Uurimistöö füsioteraapia erialal (KKS.B.05.089) Infootsingu alused füsioteraapia valdkonnas. 39 tudengit (24.03-21.05.2021)
- Teadustöö metoodika. Üldkursus magistriõppele (KKS.B.02.011) Infootsingu alused liikumis- ja sporditeaduste valdkonnas. 41 tudengit (26.10-08.11.2021; 04.10-08.11.2021)

E-kursus "Infopädevus" (endine MOOC)

Aastatel 2017-2020 kõigile huvilistele tasuta toimunud e-kursus „Infopädevus“ muudeti 2021. aastal väikese osalustasuga (10 eurot) e-kursuseks. Huvilisi tuli palju ning lõpetas kursuse 112 osalejat. Rohkem kui pooltel osalejatel oli maksjaks tööandja või õpilaste puhul kool, nt Tallinna Keskraamatukogust osales 10 töötajat, TaltTechi raamatukogust 13, Lasnamäe gümnaasiumist 45 õpilast.

Kevadel korraldati kursuse materjalide baasil eraldi kursus Miina Härma Gümnaasiumile, mis disainiti arvestades kooli soove. Hea koostöö on Hugo Treffneri Gümnaasiumi informaatika õpetajaga, kes kasutab kursust oma õppeaine raames, nii et selle läbivad kõik 11. klassi õpilased.

Tartu Linnavalituse poolt ellu kutsutud ja tasustatud aktiivõppeprogrammi raames osalesid "Miks Google`st ei piisa" loengutel Tartu kahe gümnaasiumi õpilased.

Lisaks e-kursustele viidi läbi hulgaliselt kasutajakoolitusi ning vajaduspõhiseid koolitusi: Zotero kursus rahvusvahelisele teadlasgrupile; infopädevuse kursus Kristjan Jaak Petersoni Gümnaasiumi õpetajatele, ministriumide töötajatele; teadusandmete haldamise koolitused ülikooli töötajatele.

Uued teenused lugejatele

2021. aastal tuli uute teenuste arendamisel lähtuda mitte niivõrd lugejate ootustest ja vajadustest, kui teenuste vastavusest riigis ja ülikoolis kehtestatud piirangutele.

Toetamaks üliõpilaste edukat osalemist distantsõppes, veebiksamite sooritamisel, pakkus raamatukogu võimalust laenutada veebikaameraid või soetada kõrvaklappe. Samuti sai teeninduslettides laenutada telefonitarvikuid ja adaptereid.

Uue teenusena pakuti Skype-i ruumide üürimist – 2021. aastal paigutati kahte individuaaltööruumi vastav tehniline võimekus videokoolitustel ja -konverentsidel osalemiseks.

Nägemispuudega inimestele loodi paremad võimalused kasutamaks säilituseksemplare autoriseeritud töökohtadel.

Õppekirjanduse paremat kättesaadavust toetas deponeerimissüsteem, tänu millele asuvad õppetöök vajalikud raamatud võimalikult lähedal õppe- ja praktikakohale, eelkõige on see oluline Realia, Naturalia ja Medicina valdkonna tudengitele.

Teenuste areng ei tähenda ainult uute lahenduste juurutamist, vaid ka olemasoleva tõhustamist või uuele tasandile viimist. Nii parandati 2021. aastal teeninduse kiirust, arvestades sellega, et tänapäeva inimene hindab väga kõrgelt oma aega. Hoidlast raamatu väljatoomise aeg on üks tund ning infopäringutele vastatakse 24 t jooksul, sh ka nädalavahetustel (siiani oli standardiks 1-3 tööpäeva).

Traditsiooniliselt toetati tudengite õppimist eksamisessioonide ajal raamatukogus korraldatud ÖÖraamatukoguga, mis toimub igal aastal jaanuaris ja mais. Seekord oli eesmärgiks luua pandeemia olukorras mugav ja ohutu õpikeskkond ning pakkuda öisetele õppuritele veidi meelelahutust ja vaimu virgutust.

Arendustegevus

Eesmärk 2 – Teadus- ja arendustegevuse partner ja keskkond – raamatukogu panustab aktiivselt Eesti ja ülikooli teaduspoliitika arendamisse ning edendab teadustaristut, pakkudes teadlaskonnale vajalikke tugiteenuseid ja aidates kaasa ülikooli teadustulemuste levitamisele.

Avatud teaduse toetamine

Raamatukogu tegevuse eesmärk on toetada avatud teaduse põhimõtteid ning suurendada ülikooli ja Eesti teadustulemuste nähtavust maailmas. Võttes arvesse „Horisont 2020“ nõudeid ja suuniseid avatud juurdepääsuga publitseerimisele ja avaandmetele, edendatakse koostööd teadlaskonna ja raamatukogu spetsialistide vahel Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooniprogrammide elluviimisel.

TÜ raamatukogu osaleb aktiivse partnerina rahvusvahelistes teadus- ja arendustegevusega seotud võrgustikes - Enlight Rise, OpenAIRE, Guild OS, DataCite, Liber, EOSC Nordic.

TÜ raamatukogu ja DataCite Eesti korraldasid 13. mail avatud teaduse võimalusi ja arengusuundi tutvustava veebiseminari “Teaduskommunikatsioonist avatud teaduse võtmes”. Seminari keskseteks küsimusteks olid: Kuidas avatud teadus aitab teaduse laiemal kajastamisel ühiskonnas? Kellele ja miks on seda vaja? Kas ja kuidas võib avatud teaduse põhimõtete juurutamine kaasa aidata teadmispõhise mõtteviisi kujundamisel ühiskonnas. Mida peaks tegema selleks, et teadusel oleks suurem roll ja nähtavus meedias?

Teaduskommunikatsioonist ja avatud teaduse arengusuundadest rääkisid valdkonna spetsialistid Haridus- ja Teadusministeeriumist, Eesti ülikoolidest, teadusasutusest KBFI (Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut) ning strateegilisest disainiagentuurist Neway. Lisaks neile tutvustas strateegilise disainiagentuuri Neway esindaja avatud teaduse brändi loomisprotsessi ja tulemust ning esitleti DataCite'i uut kodulehte.

Avatud juurdepääs

Raamatukogu viib läbi üritusi, mis toetavad avatud juurdepääsu. Eesmärgiks on avatud juurdepääsu poliitika väljatöötamine, toetamine ja järgimine Eestis. Selleks pakutakse avatud publitseerimise ja teadusandmete haldamisega seotud koolitusi ja teenuseid. Järgitakse Euroopa Liidu vastavaid direktiive ning juurutatakse parimaid praktikaid.

Avatud juurdepääsuga teadusajakirjade publitseerimise platvormil OJS oli 2021. aasta seisuga 21 ajakirja. Aasta jooksul tegeleti OJS versiooni uuendustega kaasnevate probleemide lahendamisega.

Koolitused

TÜ raamatukogu viib läbi mitut kursust, mis on seotud avatud teaduse põhimõtete tutvustamisega ja andmehaldusplaanide koostamisega.

- “Teadusandmete haldus ja publitseerimine” (LTOM.00.007, 3 EAP), lõpetas 42 doktoranti.

Kursus on mõeldud doktorantidele, kellel on juba olemas oma andmed. Samal tingimusel saavad osa võtta ka magistrandid. Kursus toimub kaks korda aastas - sügissemestril eesti keeles ja kevadsemestril inglise keeles. Eesti keeles läbis kursuse 24 ja inglise keeles 18 üliõpilast. Tagasiside kursusele on jätkuvalt positiivne.

- “Hea teadus, raam nõuded, väärtused ja tegevuspõhimõtted” (HVFI.01.002), lõpetas 47 doktoranti.

Üleülikooliline valikaine doktorantidele, milles üks moodul käsitleb avatud teadust. Kursusel tuleb läbi viia kaks seminari ja hinnata lõputöid. 2021. aastal läbis kursuse kevadsemestril inglise keeles 18 doktoranti ja sügissemestril eesti keeles 29 doktoranti.

Andmehaldusplaanid

Järjest enam kasvas vajadus andmehaldusplaanide koostamisprotsessi nõustamise järele erinevatel uurimisgruppidel. Raamatukogu spetsialist Tiiu Tarkpea konsulteeris Eesti Teadusagentuuri, Haridus- ja Teadusministeeriumi ekspertgruppe ning TÜ grandikeskust.

Juba 2020. a kerkis teravalt üles teema isikuandmed kui teadusandmed. Varem oli see oluline nendes teadusprojektides, mis vajasis eetikakomitee nõusolekut, kuid Isikuandmete kaitse üldmääruse (IKÜM) kehtima hakates on kõikides projektides isikuandmete kaitse teema oluline. Koostöös ülikooli spetsialistidega töötati välja põhjalikud juhendid teadlastele, mis käsitlevad just neile vajalikke isikuandmete kaitse aspekte. Tiiu Tarkpea töötas välja BiCIKL projekti ja HPC projekti andmekaitse tingimused.

Keskkond

DataDOI

Teadusandmete repositoorium DataDOI on muutumas Tartu Ülikooli andmerepositooriumist üle-eestiliseks teadusandmete repositooriumiks. Repositooriumis on hetkel 190 andmekogu. Suurenenud on koolituste ja konsultatsioonide maht. Core Trust sertifikaadi taotlemiseks on koostatud vajalikku dokumentatsiooni ja ette on valmistatud küsitlus teadlastele.

2021. aastal uuendati DataDOI välimust.

Repositoorium DSpace

Tartu Ülikooli repositoorium DSpace sisaldab 2021. aasta seisuga 70 322 nimetust. Repositooriumi arendamisega tegeletakse järjepidevalt, suuremaks arendustööks on ettevalmistused DSpace 7 versioonile üleminekuks. Aasta jooksul on repositooriumisse lisatud suur hulk üliõpilastöid, see toimunud koostöös ülikooli instituutidega.

Kodulehed

Pidevalt on kaasajastatud TÜ raamatukogu Avatud teaduse kodulehti nii eesti kui ka inglise keeles. 2021. aastal kaasajastati DataCite Eesti veebileht ning loodi veebileht avatud teadusega seotud info koondamiseks.

Tugiteenused

Digiteerimine

Euroopa Liidu struktuurivahenditest rahastatava projekti „Kultuuripärandi digiteerimine 2018-2023“ alamprojekti „Eesti keele ja kirjanduse ning omariikluse allikad“ raames digiteeriti 2021. aastal 638 trükist (86 373 lehekülge). Lisaks digiteerimisele töödeldi metaandmed omaloodud tarkvaralahenduse abil, projektis ettenähtud formaati ja struktuuri. Alamprojekti tööd lõppesid juunis.

Lisaks osaleti Euroopa Liidu struktuurivahenditest rahastatava projekti „Kultuuripärandi digiteerimine 2018-2023“ alamprojekti „Eesti teadus- ja õppekirjandus“. Valmistati ette ja viidi läbi riigihange, mille tulemusena leiti digiteerimisteenuse osutajad. Oktoobri lõpus saadi projektile rahastus ning alustati digiteerimistöödega. Alamprojekti raames tuleb juuniks 2023 digiteerida 2 000 000 lehekülge. Projekti partneriteks on Eesti Kirjendusemuuseumi Arhiivraamatukogu, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia raamatukogu ning TalTech raamatukogu.

2021. aastal tegeleti projekti EODOPEN autoriõiguste täpsustamise ja digiteerimiseks vajaliku loa taotlemise ning digiteerimistöödega. 2021. aastal avaldati projekti raames vabalt kättesaadavana 260 raamatut.

Väljaspool digiteerimisprojekti digiteeriti 2021. aasta jooksul väliste tellimustest või raamatukogu vajadustest lähtudes 1714 nimetust (201 912 lehekülge).

Multispektraalfotolabor

2021. aastal käivitati raamatukogus multispektraallabor. Soetati see labor projekti „Eesti E-varamu ja kogude säilitamine (teine etapp) E-VARAMU“ (2014-2020.4.01.20-0279) raames. Multispektraalfotolabor võimaldab teha ülesvõtteid 16 erinevas valguses. Objektideks on materjalid, mille puhul uurijad saavad olulist informatsiooni mitte ainult tekstist, vaid ka silmale nähtamatust - pigmendid, kiud, alusjoonistused, retušeerimised, kustutatud/kustunud kirjakohtad, vesimärgid, pildistatakse nähtavas ning vajadusel infrapunases ning UV-valguses.

Augustis sõlmiti leping firmaga PhaseOne. Tehnika paigaldamine toimus septembris ja sellele järgnes erinevate materjalidega tehtavad katsetused saamaks võimalikult laia teadmuse multispetraalfototehnika kasutusvõimalustest raamatukogus.

2021. aasta eesmärgiks oli tegeleda tehnika võimaluste testimisega ning järgmisel aastal alustatakse materjalide vajaduspõhise pildistamisega.

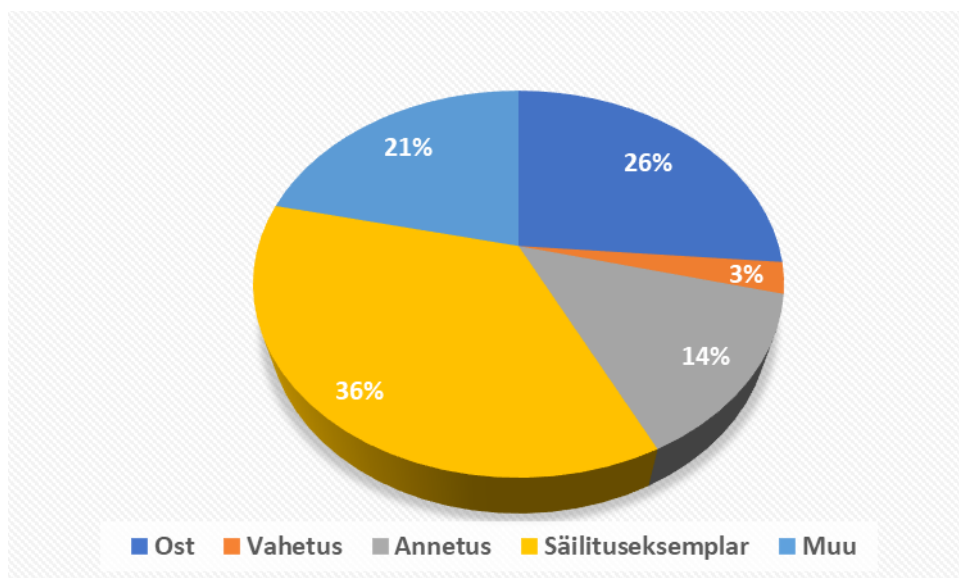
Kogud

Eesmärk 3 – Kultuuri- ja teaduspärandi arendamine ja avamine – raamatukogu arendab kogusid ning kogub Eesti ja ülikooli kultuuri- ning teaduspärandit, avades neid kasutajatele kaasaegsete vahendite ja meetoditega.

Raamatukogu tegevuse üheks põhieesmärgiks on arendada kogusid trükiste ja e-ajakirjade/andmebaaside komplekteerimise ning nende elektronkataloogis nähtavaks tegemise kaudu, sealjuures toetades ja rikastades ülikooli õppe – ja teadustööd. Komplekteerimissummade piires ja koostöös erialareferentidega telliti ülikooli õppe- ja teadustööks vajaliku kirjavara ja e-ajakirjad, pikendati andmebaaside kasutuslitsentse ja töötati võimalikult täieliku rahvustrükiste arhiivkogu moodustamise nimel.

Aasta jooksul kasvasid ülikooli raamatukogu kasutuskogud 31 327 teaviku võrra, ulatudes aasta lõpuks 3 772 093 arvestusühikuni. Kõik kogud (kasutus-, vahetus- ja varukogu) kokku sisaldasid aasta lõpuks 3 772 355 teavikut. Tartu ülikooli raamatuvara suurus 2021. a lõpuks oli 4 198 634.

Raamatukogu kogude statistilisi andmeid vt **Lisa 1.**, tabel 6.

Joonis 5 Kasutuskogusse arvele võetud teavikud komplekteerimisallikate lõikes 2021 (pearaamatukogus)

Jätkus arhiivkogu korrastamine, selle pidev komplekteerimine ja lagunenuid eksemplaride välja vahetamine. Mitmete loendite abil selgitati välja raamatukogus arvel, aga arhiivkogust puudu olevaid nimetusi. Arhiivkogus tehtu on olnud toimiva osakondade ülese koostöö näiteks, mil sisulise tegevussuuna väljatöötajaks ja erinevate loendite tellijaks on olnud kogude arenduse osakond, loendite loomisega on aidanud IT-osakond ja hoidlas on loendite abil tegutsenud fonditöötajad teenindusosakonnast.

2021. a sügisel algas, aga on veel pooleli, töö 2022. aasta jaanuaris säilituseksemplari staatusest vabaneva nn A-eksemplariga. Eelmise seaduse aegset teist säilituseksemplari on esialgu võimalik vahetada teiste säilituseksemplari saavate raamatukogudega. Need eksemplarid, mis on kõigis neljas kogus olemas, võib anda tavakasutusse.

2021. a säilituseksemplari nõukoda ei kogunenud, küll arutati säilituseksemplare puudutavaid teemasid kolleegidega Eesti Rahvusraamatukogust ja Eesti Kirjandusmuuseumi arhiivraamatukogust. Kohtumisel rõhutati vajadust kiirendada infovahetust selle kohta, kas ilmunud trükis käib või ei käi säilituseksemplari seaduse alla (see küsimus on ajakriitiline, sest väikeses tiraažis trükised müüakse kiiresti läbi), puudutati juurdetrükkide probleeme, vabaneva säilituseksemplari teemat ning tutvustati TÜ raamatukogu kogemusi plastikut sisaldavate eksemplaride töötlemisel.

Annetusi võeti 2021. aastal vastu 3666 eksemplari. Raamatukokku saabusid mitmed suured raamatuannetused –Kõrgemast Usuteaduslikust Seminarist saadi väärtuslikku teoloogia-alast kirjandust, üliõpilastöid nii tegevuse lõpetanud Kunstide Keskusest kui ka kolimise tõttu end väiksemale pinnale mahutama pidavast TÜ haridusteaduskonna raamatukogust (ca 3000 nimetust ilukirjandust, mille vastu võtmine seisab veel ees).

Tähelepanuväärne on ka see, et paljud eraisikud ning asutused reageerisid TÜ raamatukogu pöördumise peale ning on trükiseid annetanud.

Vahetussuhted toimusid 2021. aastal sarnases mahus eelmiste aastatega.

Vastavalt raamatukogu arengukava eesmärkidele– nii ülikooli õppetöö toetamise ja rikastamise kui ka kultuuri- ja teaduspärandi arendamise ja avamise alla sobitub kogude retrospektiivseks kirjeldamiseks tehtud tegevus. Sügiseks 2021 lõpetati töö esimese täielikult re-kataloogitud osakonnaga – VI osakonna filosoofia teemaliste raamatute ning perioodikaga. Elektronkataloogi kaudu on nüüd kõik osakonna 7168 eksemplari leitavad. Järgmise tööloiguna võeti ette mahult väiksemate omaaegsete Soome ja Rootsi kogude kataloogimise. Planeeritust aeglasemalt kulges retrospektiivne töö ajakirjade kataloogi sisestamiseks B-hoidlas.

Töö käsikirjade ja haruldaste raamatutega

2021. a alguses jätkati juba eelmisel aastal käivitunud kuni 1917. a-ni ilmunud trükiste retrokonversiooni projektiga. Vanaraamatu spetsialistide ülesandeks oli kirjeldada ja reinventeerida vastavad haruldased raamatud (ilm. kuni 1700 jt) ning põhikogus kuni 1830 ilmunud raamatud. Jooksvalt kataloogitakse haruldaste raamatute kogust ja põhikogust lugejate poolt Rara saali tellitud vanaraamatuid.

Kaartkataloogide ja veebiandmebaaside põhjal kataloogiti käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna kogudesse kuuluvaid 16. saj 2. poole trükiseid. Sellele järgnes sügisel kirjete kontroll ja kirjeldamine de visu, mis on veel lõpetamisel. Sellega saavad ESTER-is kirjeldatud kõik kuni 1600 ilmunud trükised TÜ raamatukogus.

2021. aasta jätkati keskaegsete pärgamendifragmentide andmebaasi Fragmenta membranae Estoniae täiendamist, kirjeldati nelja pärgamendifragmenti (autorsuse, dateeringu ning sisu määramine, paleograafiline ja kodikoloogiline kirjeldamine). Digipildid ja kirjed lisanduvad DSpace'i 2022. aastal.

2021. aasta märtsis sai ESTER-isse üles lugejaid raamatute leidmisel abistav Rara saali avakogu juht.

Aasta lõpus alustati ettevalmistusi riikliku kultuuripärandi digiteerimise allprojekti „Eesti fotopärandi digiteerimine (klaas- ja filminegatiivid)“ I etapi käigus digiteeritud kunstiajaloolise fotokogu (F 192) klaasnegatiivide arhiveerimiseks – ühtlustati, parandati ja täiendati juba olemasoleva osa (4992 ühikut) andmestikku DSpace'is (fotograafide nimed, fotode dateeringud jm; andmed saavad üles laetud 2022. a veebruari alguses). Fotokogus digiteeriti 73 faili (40 DSpace'i ühikut), tellimustena valmistati/väljastati 1229 faili.

Riikliku projekti „Kultuuripärandi digiteerimine 2018–2023“ raames toimuva dokumendipärandi digiteerimise allprojekti „Vaba rahvas vabal maal 1920–1940“ jaoks valiti välja ja saadeti Rahvusarhiivi digiteerimisele vastava perioodi dokumendipärandit. Projekti raames digiteeriti 276 säilikut järgmistest arhiivifondidest.

Käsikirjakogu suurus seisuga 31.12.2021: 45 068 säilikut, nendest digiteeritud 3860 s.

Fotokogu suurus seisuga 31.12.2021: 67 118 eks (fotokogu ja fotod käsikirjaarhiivides).

Kunstikogu suurus seisuga 31.12.2021: 15 870 teost (graafika ja joonistused, maalid, eksliibrised, esemed).

Haruldaste raamatute kogusse kuulub ca 55 000 kd.

Suureks tunnustuseks raamatukogule oli 2021. aasta oktoobris teaduskollektsioonide ekspertnõukogu poolt antud väga hea hinnang käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna tööle teadus- ja kultuurilooliste kogude läbitöötamisel perioodil 2017–2021.

[Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER](#)

2021. aasta lõpuks oli e-kataloogis ESTER kirjeldatud 58% ehk 2452326 eksemplari Tartu Ülikooli raamatuvarast (pearaamatukogu eksemplarid 20051860, TÜ erialaraamatukogud – 400466) kokku 1367214 nimetust.

2021. a. aastal koostati uutele teavikutele 17178 bibliokirjet, originaalkirjeid oli 16997 ja koopiakirjeid 181. ESTERisse lisandus 36672 uut eksemplarikirjet.

Statistilisi andmeid vt **Lisa 1.**, tabel 7.

ESTERi kõrval on raamatukogu koduleheküljel kättesaadavad digiteeritud sedelkataloogid „Võõrkeelsed raamatud ilmunud kuni 1945“ ja „Venekeelsed raamatud ilmunud kuni 1916“.

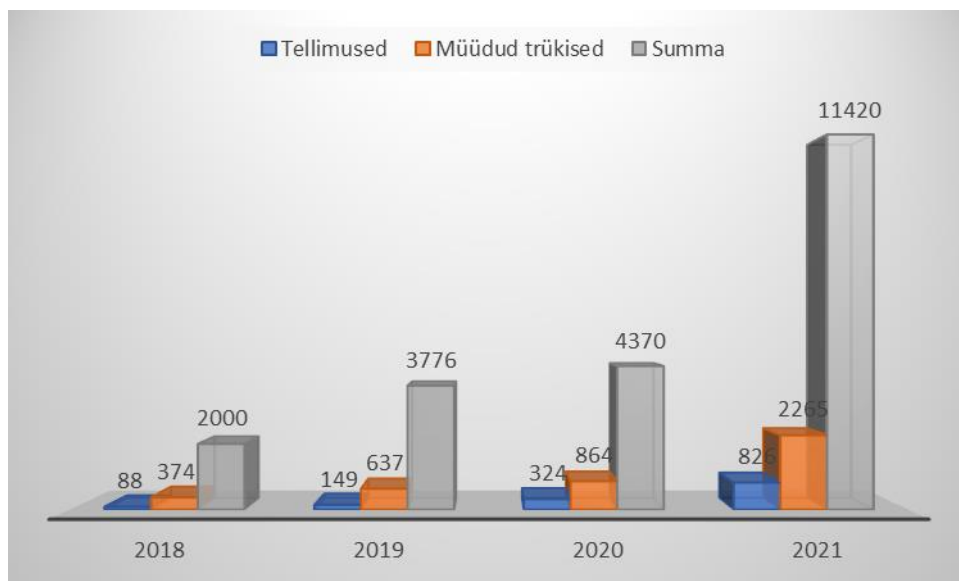
Vastavalt vajadusele toimus Eesti märksõnastiku (EMS) toimetamine, teavikute liigitamine ja märksõnastamine. Märksõna normikirjed koostatakse Eesti märksõnastiku veebirakenduses ja laaditakse regulaarselt andmebaasidesse ESTER ja ISE. Aasta jooksul täienes ESTER 1214 uue nime normikirjega ning redigeeriti 439 normikirjet.

EMSi kasutamist õpetatakse kõikidel infopädevuse koolitustel ning see on kasutusel kõigis ELNET konsortsiumi raamatukogudes. Seoses ELNET'i kuuluvate raamatukogude üleminekuga uuele kataloogimisstandardile RDA (Resource Description and Access) toimusid pikad arutelud seoses nime- ja kollektiivide normikirjete reeglite muutmisega.

E-raamatupood

Erinevate teenuste kompleksi, mida raamatukogu kasutajatele pakub, kuulub samuti e-raamatupood. E-raamatupoe kaudu on võimalik osta raamatuid, mida raamatukogu enam ei vaja või mida on mitu eksemplari.

Uued moodsad võimalused – pangalink ning võimalus tellida raamatuid pakiautomaati üle Eesti, kasvatasid 2021. aastal tellijate hulka hüppeliselt. Samas esines ka kahetsusväärset palju tehnilisi tõrkeid.

Joonis 6 E-poe tellimused ja müük 2018-2021

Aasta jooksul lisandus poe müüginimekirja 3338 uut nimetust. Aktiivses müügis on 10 077 erinevat toodet, trükiste koguarv e-poe baasis on 12 995.

Erialaraamatukogud

Seisuga 31.12.2021 oli ESTER-iga ühinenud 29 ülikooli allüksuste raamatukogu.

Koostöölepingu alusel liitunud raamatukogusid oli 2021. aastal kuus: Balti Kaitsekolledži raamatukogu, Riigikohtu raamatukogu, Soome instituudi raamatukogu, Tartu Kõrgema Kunstikooli Pallase raamatukogu, Tartu Kunstimuseumi raamatukogu, Eesti Looduseuurijate Seltsi raamatukogu.

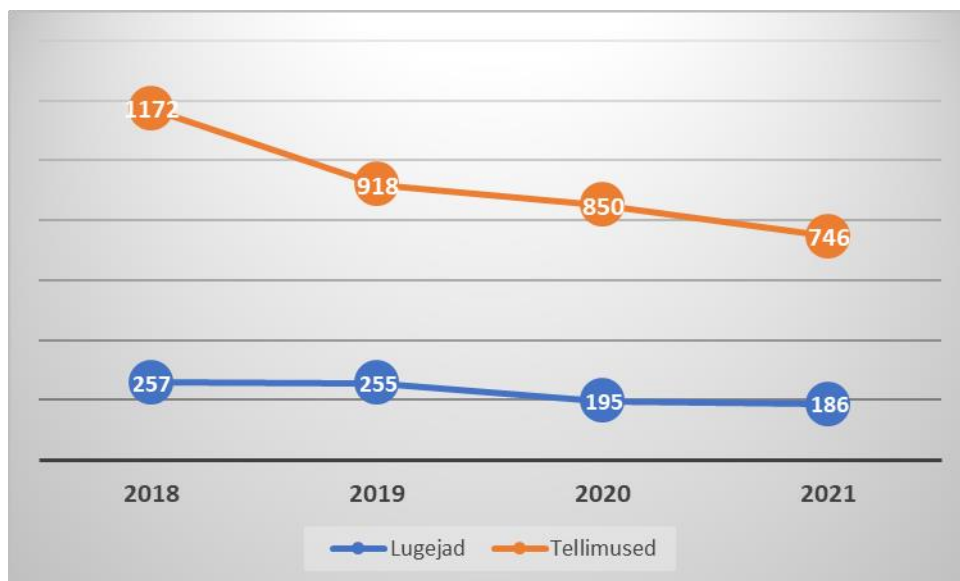
Tartu Ülikooli allüksused, kus puudub erialaraamatukogu on kokku 12 ning kirjed elektronkataloogi koostab pearaamatukogu töötaja, teavikud asuvad allüksustes ja omavad oma asutuste asukohakoodi. Need allüksused on järgmised:

- Tehnoloogiainstituut
- Molekulaar- ja rakubioloogia instituut
- Botaanika osakond
- Geograafia osakond
- Etnoloogia osakond
- Usuteaduskond – teavikud võetakse Tartu Ülikooli raamatukogu arvele
- Psühholoogia instituut
- Zooloogia osakond
- Genoomika instituut
- Kunstiajaloo osakond
- Eesti ajaloo osakond. Uusima aja osakond
- TÜ raamatukogu teaduskeskus

Väga vajaliku tegevusena viidi 2021. aastal koostöös erialakogudega läbi erialakogudesse deponeeritud teavikute inventuuri. Inventuuri käigus selgitati välja kadunud teavikud, ülejäänud trükiste laenutus pikendati. Deponeerimine kui võimalus erialakogudesse oma valdkonna uudiskirjandust saata, vajaks siiski ümbermõtestamist. Ei saa olla nõus sellega, et kogu ostetud uuem teaduskirjandus liigub pearaamatukogust kolmeks aastaks (2 aastat deponeerimist + 1 aasta pikendamist) välja. Tundub sageli, et deponeerimist (ja pikendamise võimalust) käsitletakse erinevatel põhjustel kaunis automaatse tegevuse ning TÜ raamatukogu kohustuse ja erialakogude õigusena.

Raamatukogudevaheline laenutus (RVL)

Põhitähelepanu RVL teenuse pakkumisel on operatiivsusel. Tellimuste edastamine toimub 1-2 päeva jooksul, lugejate teavitamine saabunud kirjanduse kohta 1-2 tunni jooksul. Perioodika tellimuste täitmata jäämise põhjuseks on tihti see, et soovitakse artikleid veel ilmumata ajakirja numbritest või on saadaval ainult elektroonilised versioonid, kus koopiategemine elektroonilistest versioonidest on keelatud. Raamatute tellimise täitmata jäämise põhjuseks on raamatute kohalkasutamise staatus nii Eesti kui ka välismaa raamatukogudes. Üsna palju tellitakse nii uusi raamatuid, mis ei ole veel raamatukogudesse jõudnud.

Joonis 7 RVL teenuse kasutamine 2018-2021

Enamik artiklite koopiaid tellitakse SUBITost ja Soome hoiuraamatukogust ning nad saavad elektroonilisel kujul. Raamatukogu lugejatele on RVLi teenused tasuta. Tasuta on vaid koopiade tellimine Eesti raamatukogudest. Hinnad on unifitseeritud, maksab tellimine, sõltumata sihtkohast või kaalust.

RVLi keskuse ülesandeks on lisaks EOD (e-book on demand) teenuse pakkumine. EOD teenuse vahendamine on kasutajatele tasuta. Kokku digiteeriti 2021. aastal EOD teenuse kaudu 36 raamatut.

Koostöö

Eesmärk 4 – Hinnatud ja usaldusväärne koostööpartner - raamatukogu on valmis aktiivseks koostööks kõikide oluliste partneritega, ning on oma tegevus- ja arendusvaldkonna hinnatud ja usaldusväärne koostööpartner

TÜ raamatukogu osales 2021. aastal aktiivselt teadusraamatukogude koostööprojektides Euroopas ja mujal maailmas – LIBERi erinevad töörühmad, EODOPEN, RDA, OpenAIRE.

Tartu Ülikooli raamatukogu ja Eesti rahvusraamatukogu osalevad Euroopa Komisjoni kultuuriprogrammist kaasfinantseeritavas EODOPEN projektis, mille käigus 11 Euroopa riigis digiteeritakse 15 000 raamatut. Tartu Ülikooli raamatukogu osaleb juhtpartnerina selles projektis. 2021. aastaks oli projekti raames jõutud digiteerida üle 300 raamatu, mille kohta olid lugejad soovi avaldanud. Nende seas on nii ilukirjandust, õpikuid, sõnastikke kui ajakirju. Projekt jätkub veel kaks aastat. Praeguseks digiteeritud raamatuid saab aga näha ja lugeda DSpace's.

2021. aastast väärivad algatatud koostöö mõttes esiletõstmist Eesti Loodusuurijate Seltsiga algatatud "Eesti looduse mõttekoda", kus tutvustatakse loodusteaduslikke saavutusi, korrastatakse loodusteaduslikku terminoloogiat, otsitakse lahendusi päevaprobleemidele. Lähem koostöö Tartu Ülikooli muuseumite, Eesti Rahvusrhiivi ja teiste

teadusraamatukogudega on loonud uut sünergiat ning andnud häid tulemusi. Nii sündis näiteks Tartu raamatukoguhoidjate stipendium, mille kaks esimest laureaati töötavad TÜ raamatukogus.

Uued võimalused peaks raamatukogule avama LibOCS projekti käivitamine, et kujuneda kodanikuteaduse projektide algatajaks ja juhtijaks. See on Balti riikide raamatukogude ühisprojekt, mis püüab kaasata raamatukogusid veelgi aktiivsemalt ja mitmekesisemalt panustama kodanikuteaduse edendamisesse.

2021. aastal taaselustati TÜ raamatukogu eestvedamisel Eesti teadusraamatukogude nõukogu tegevus.

Rahvusvaheluste seminaride korraldamine

25.-31. oktoobril toimus ülemaailmne Avatud juurdepääsu nädal, mille eesmärk oli tutvustada ja suurendada avatud juurdepääsuga teadusinformatsiooni kasutamist ja avaldamist. Tartu Ülikooli raamatukogu jätkas traditsiooni ning seadis suures saalis üles infonurga, kus nädala jooksul oli lugejatel võimalik leida kasulikke infot avatud teaduse võimaluste ja teenuste kohta. Külastajad said tutvuda materjalidega järgmiste teenuste ja platvormide kohta: OpenAIRE, TÜ digitaalarhiiv DSpace-is, DataDOI repositoorium, DataCite Eesti, RDA ja EODOPEN.

Open Accessi nädal (Open Access Week) on rahvusvaheline üritus, mis toimub samaaegselt maailma eri paikades oktoobri kuu kolmandal nädalal. TÜ raamatukogu viib Open Accessi nädalat läbi alates 2010. aastast.

Tartu Ülikooli raamatukogu ja DataCite Eesti Konsortsium koostöös FAIRsFAIRiga korraldasid 18. novembril veebiseminari, mis tutvustas lähemalt FAIR printsiipe. FAIRsFAIRi eesmärk on pakkuda praktilisi lahendusi FAIR põhimõtete kasutamiseks, näiteks vahendeid FAIR teadlikkuse tõstmiseks või isegi FAIRnessi taseme mõõtmiseks. Veebis toimunud roadshow'd oodatati jälgima Eesti teaduskogukonna liikmeid: teadlasi, teaduse tugipersonali, andmepoliitika kujundajaid.

Eestiseste ürituste korraldamine

- Iga kahe aasta tagant korraldab TÜ raamatukogu Friedrich Puksoo sünniaastapäevale pühendatud ettekandepäeva. Sellel päeval antakse üle Puksoo auhind kahel viimasel aastal ilmunud raamatuloo, raamatukogunduse või bibliograafia-alase töö autorile. Fr. Puksoo auhinda annavad välja Eesti raamatukoguhoidjate ühing ja Tartu ülikooli raamatukogu.
- TÜ raamatukogul on traditsioon korraldada veebruaris või märtsis Kääriku spordikeskuses Eesti mäluasutuste talveseminari. Mäluasutuste talveseminar on välja kasvanud Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi suve- ja talveseminaridest. Seminari sihtgrupiks on eesti suuremate mäluasutuste-rahvusraamatukogu, teadusraamatukogude, riigi muuseumide ja rahvusarhiivi- juhid ja spetsialistid, aga ka Kultuuri- ja Haridus- ja Teadusministeeriumi ametnikud.

- Tartu linna mainefestival Prima Vista on välja kasvanud Tartu ülikooli raamatukogu korraldatud raamatumessist "Utlib Market", mis selle nime all toimus esmakordselt 2002. a kevadel. Kirjandusfestivali Prima Vista üheks põhikorraldajaks on kõik need aastad olnud TÜ raamatukogu.
- Novembri viimasel nädalal korraldab TÜ raamatukogu kirjepäeva, kus räägitakse erinevatel raamatukogunduslikel teemadel. Esmakordselt toimus kirjepäev 2002. aastal, kui ELNET Konsortsiumi raamatukogude kataloogijad kogunesid selleks, et rääkida ühiskataloogis kataloogimisega kerkinud päevakohalistel teemadel. Kuupäev sai valitud TÜ raamatukogu esimese elektronkataloogi INGRID sünnikuupäeva (29. november 1994) järgi.

Vt **Lisa 4.** 2021. a korraldatud konverentsid ja seminarid

Liikmelisus

Tartu Ülikooli raamatukogu on järgmiste Eesti ja rahvusvaheliste ühenduste liige:

- Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsium (ELNET Konsortsium)
- Rahvusvaheline raamatukoguühingute ja -institutsioonide liit (IFLA, International Federation of Library Associations)
- Euroopa Teadusraamatukogude Liit (LIBER, League of European Research Libraries)
- Euroopa Tervishoiuteabe ja Meditsiiniraamatukogude Assotsiatsioon (EAHIL, European Association for Health Information and Library Association)
- Rahvusvaheline Muusikaraamatukogude, -arhiivide ja -dokumendikeskuste Assotsiatsioon (IAML, International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres)
- Rahvusvaheline Heli- ja Audiovisuaalsete Arhiivide Assotsiatsioon (IASA, International Association of Sound and Audiovisual Archives)
- Rahvusvaheline Õigusraamatukogude Assotsiatsioon (IALL, International Association of Law Libraries)
- Juriidiliste teabekeskuste ja õiguslaste infospetsialistide konsortsium (CLRCLIS, Consortium of Legal Resource Centres and Legal Information Specialists)
- Euroopa Teadusraamatukogude Konsortsium (CERL, The Consortium of European Research Libraries)
- Bibliotheca Baltica
- SPARC Europe
- ENCES European Network for Copyright in support of Education and Science
- DataCite (International Data Citation Initiative)

Personal

Eesmärk 6 – Kaasav, innustav ja uuendusmeelne organisatsioon – raamatukogu toetab töötajate tulevikuoskuste arengut ning panustab kaasava ning inspireeriva töökeskkonna loomisse.

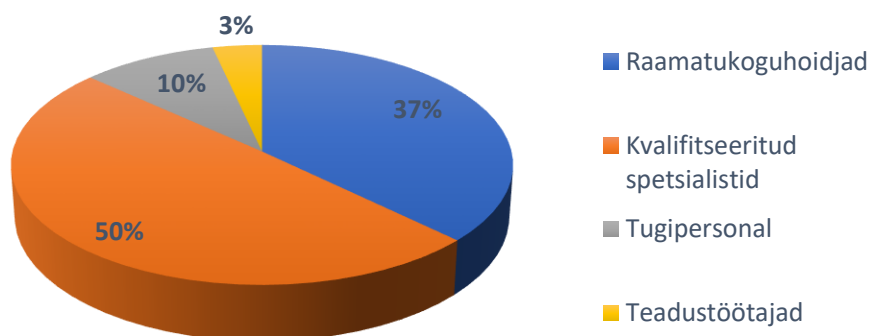
Muutuv aeg seab kõrged ootused kogu raamatukogu kollektiivile. Raamatukoguhoidja peab tundma mitte ainult raamatukogu võimalusi ja teadma infoallikate sisu, vaid olema kursis ka maailmas toimuvaga. Selliste kompetentside arendamiseks on eriti olulised sise- ja välismaised koostööprojektid, aga ka koolitused ja suhtlus raamatukogude kogukonnas.

2021. aastal korraldas Tartu linn koostöös Tartu Kultuurkapitaliga esmakordselt Tartu raamatukogutöötaja stipendiumikonkursi, mille kaugemaks eesmärgiks on kasvatada Tartu raamatukogude võimekust kultuuriruumi ja kodanikuühiskonna edendajana. TÜ raamatukogu töötajatel õnnestus saada mitu stipendiumit, mis võimaldab avada kaks uut suunda: personaalbibliograafia koostamine (Kaplinski) ja pärgamentköite restaureerimine.

Uued võimalused raamatukogule avab Erasmus+ finantseerimisel tehtav Balti riikide raamatukogude ühisprojekt, mis otsib vastust küsimusele, kuidas raamatukogud saaksid senisest veelgi aktiivsemalt ja mitmekesisemalt panustada kodanikuteaduse edendamisesse.

2021. aasta esimesel poolel jäid siseseminarid viiruse leviku tõttu ära, kuid õnneks sügisel sai nendega jätkata. Siseseminarid kolisid veebi ning novembris toimus kaks seminari. Ülikooli isikuandmete spetsilist Terje Mäesalu rääkis lähemalt isikuandmete töötlemisest ja kaitsest ning ülikooli infoturbejuht Risto Rahu käsitles infoturbeteemat. Detsembri tutvustas Aare Vesi multispektraalfotolabori võimalusi.

Seisuga 31.12.2021 oli raamatukogus 113 töötajat (99,5 täidetud ametikohta), sh kvalifitseeritud raamatukogutöötajad 42, kvalifitseeritud spetsialistid 56, teadustöötajad 4 ja muu personal 11.

Joonis 8 Raamatukogu töötajad 2021.a

Tunnustamine

2021. aasta jaanuaris kuulutati välja Friedrich Puksoo auhind, mille vääriliseks hindas komisjon Ülle Mölder, Janika Pälli ja Kaspar Kolki koostatud ning Lilian Mengeli kujundatud kataloogi "Töö ja püsivusega. 500 aastat Madalmaade kuulsaima trükkali Christophe Plantini sünnist". Kataloogiga koos valmis ka samanimeline veebinäitus. Puksoo auhind antakse välja kahel viimasel aastal ilmunud raamatuloo, raamatukogunduse või bibliograafia-alase töö autorile.

Arenduskogu otsusega 01. juuni 2021 tunnustati raamatukogu töötajaid ning raamatukogu ees teeneid omavaid isikuid:

Teenetemärk:

Piret Zettur - mitmekülgse ja tulemusrikka töö eest raamatukogu kui kaasaegse, uuendusmeelse ja sõbraliku keskkonna arendamisel

Malle Ernits - poole sajandi pikkuse sisuka töö eest raamatukogu fondide, kojulaenutuse ja lugemissaalide korraldamisel.

Aastapreemia:

Moonika Teemus – Karl Morgensterni 250. sünniaastapäevale pühendatud aasta juhtimine (näituste koostamine, näitusekataloogi käsikirja kokku panemine).

Meeskond

Avatud teaduse meeskond - dialoogivalmis ja uuendusmeelne meeskond, kes teeb raamatukogu suuremaks, rahvusvahelisemaks, kõnekamaks. Avatud teadusele kui mõtte- ja toimumisviisile visuaalse identiteedi ja uute kanalite loomise eest.

Digiteerijad - koostöövaimu, isetuse, hoolivuse ja püüdlikkusega meeskond, kes suutis kõikidest takistustest hoolimata edukalt, tähtajaliselt ja tulemuslikult lõpetada strateegiliselt tähtsa digiteerimisprojekti.

Eripreemiad:

- Aasta professionaalseima tegevuse, kirjutise või ettevõtmise teostaja (sõnas, kirjas, käe või arvutiga):

Evelin Arust - professionaalse hoiaku ja suhtumise, täpse ja sisuliselt oskusliku tegutsemise eest DataCité'i ja avatud teaduse veebilehtede loomisel ja uuendamisel.

Marianne Marlene Tiik - professionaalselt koostatud, sisult põhjalike ja ideedelt küpsete eestikultuuri käsitlevate näituste eest, mis rikastavad raamatukogu ja meie külastajaid

- Väsimatuim uute ideede, algatuste ja arenduste pakkuja ja elluviija:

Eda-Riin Leego - inspireerivate ideede pakkuja ja jagaja. Väsimatult uuendusmeelne ja kaasahaarav õppematerjalide täiendaja ja uuendaja.

- Praktiliste, rakendatavate ja edasiviivate (probleemi lahendavate) lahenduste pakkuja ja leidja:

Anneli Sepp - asjatundliku ja suunava, abistava ja lahendustele suunatud tegutsemise eest raamatukogu infosüsteemidega seotud küsimustes, alates ESTERi andmebaasist, lõpetades inventuuride, deponeeringute ja raamatukogu võlgnikega.

- Ülikoolisese koostöö looja, hoidja ja kandja:

Lilian Neerut - avatud ja edasiviiva koostöö eest ülikooli erinevate sisuüksutega. Digitaalhumanitaaria kui uue koostöövõimaluse mitmekülgne avamine raamatukogus.

- Raamatukogu ja avalikkuse (teised raamatukogud ja mäluasutused, uued sihtgrupid jt) koostöö rajaja ja hoidja:

Svea Kaseorg - naeratava, väsimatu ja mitmekülgse tegutsemise eest raamatukogule uute sõprade leidmisel ning raamatukogu tuntuse kasvatamisel nii Instagramis, Prima Vistas kui ka raamatukogu infolauas.

Herdis Olmaru - raamatukogu avamine uutele külastajatele omanäolise ja avastamist vääriva keskkonnana. Uute koostööpartnerite leidmine ning koostöö hoidmine ja juhtimine uuendusliku näitusega "Harry Potteri maagiline maailm".

Tööjuubelid

- 50 aastat raamatukogus

Malle Ernits

Arvo Tering

- 45 aastat raamatukogus

Heiki Epner

- 40 aastat raamatukogus

Aili Bernotas

Maria Luštšik

Vilve Seiler

Aili Tomingas

Tiiu Täpsi

- 35 aastat raamatukogus

Kristina Pai

Kersti Pedak

Terje Rand

- 30 aastat raamatukogus

Signe Bachmann

Jelena Ivanova

Mare Pikkel

Anu Rjabinin

Uued töötajad:

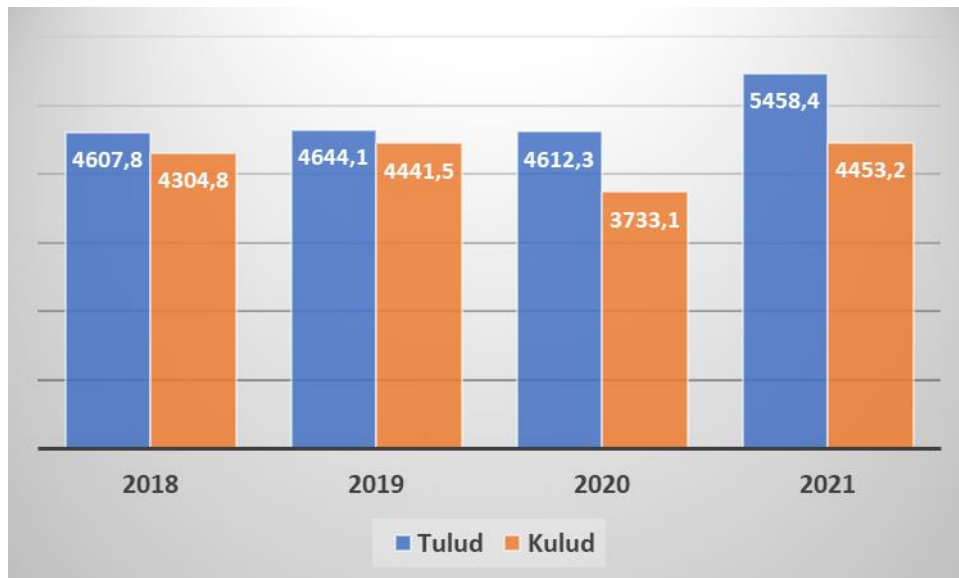
- Dorel Sabre
- Anneli Jõgi
- Aare Vesi
- Nataliia Gradoboeva
- Ceili Perlov

Tänukirjad:

- Kertu Uri
- TÜ usuteaduskond Anu Põldsam
- Tartu Kunstikool
- MTÜ Eesti Abi- ja Teraapiakoerte Ühing, Tartu osakond
- Loodusuurijate Selts
- TÜÜE, Trine Tamm

Finantsid

Võrreldes 2020. aastaga kasvasid raamatukogu tulud 2021. aastal 15% ja kulud 16% võrra.

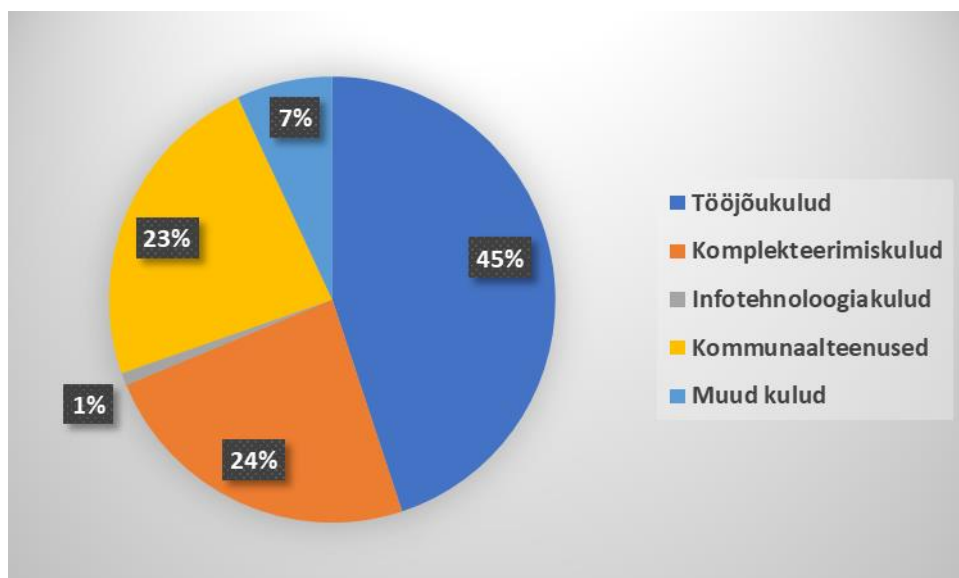

Joonis 9 Tulud ja kulud aastatel 2018-2021

Tulude ja kulude täpsem jaotus on esitatud **Lisa 1.**, tabel 1.

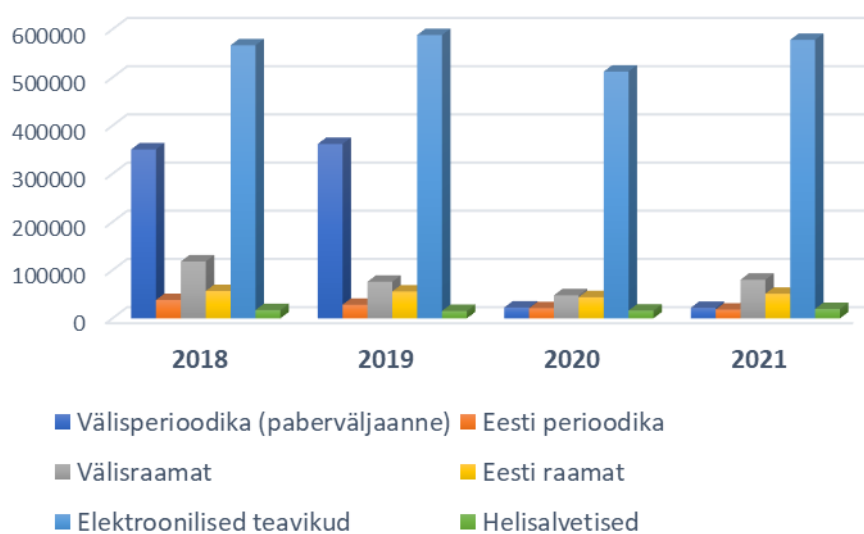
Pearaamatukogu komplekteerimiseelarve kokku oli veidi üle 1,1 miljoni euro, millest Haridus-ja Teadusministeeriumi eraldis moodustas 932 142 ja ülikooli eraldis 202 000 eurot. Komplekteerimiseelarve jääk seisuga 31.12.2021 oli 286 335 eurot.

Komplekteerimiskulude täpsem jaotus on esitatud **Lisa 1.**, tabelid 3, 4.

Joonis 10 Kulude jaotus 2021.aastal

2021. aastaks eraldatud komplekteerimissumma oli kokku 1 134 942 eurot, millest suurema osa moodustas teadusinformatsiooni hankimiseks mõeldud Haridus- ja Teadusministeeriumi rahaeraldus (932 942 eurot). Ülikooli poolt eraldatud summa, mille eest soetatakse kogu õppekirjandus, eestikeelne populaarteaduslik ja ilukirjandus ning kogu Eesti perioodika, ei muutunud. See oli endiselt, viiendat aastat järjest, 202 000 eurot. Ülikooli poolne muutumatuna püsiv rahaeraldus aina kallinevas turusituatsioonis, teeb murelikuks. Ka napp raha tuleb siiski targalt kulutada ja järgida meie arengukavas sätestatud põhimõtteid, et veelgi paremini ülikooli teadlastele ja tudengitele vajalik olla. Selles kontekstis on arutatud eri teadusvaldkondade tüvitekstide järjepideva komplekteerimise vajadust ja e-ajakirjade arhiivide soetamise olulisust.

Joonis 11 Pearaamatukogu komplekteerimiskulud 2018-2021.a

Täiendava koormuse komplekteerimiseelarvele seadis ka 2021. aasta 1. juulist kehtima hakanud tolliseaduse muudatus, mis töö kaasa väljastpoolt ELi saabuvate seni maksuvabastuse alla kuulunud väikese väärtusega, kingituseks või vahetusena saadetud pakside deklareerimise ja maksustamise.

Üritused ja näitused

Eesmärk 5 – Ühiskonna kultuuriteadlikkuse suunaja ja teaduspõhise ühiskonna kujundaja - raamatukogu toetab teadmuspõhise ühiskonna arengut ning suurendab avalikkuse kultuuriteadlikkust, alustades diskussiooni ning kaasates oma tegevustesse erinevaid sihtrühmi.

Erinevad üritused ja näitused raamatukogus sidustavad olevikulist maailmapilti pärandi ja tulevikuga, loovad meeleolu, tekitavad huvi. Näitustegevus on oluline raamatukogu kui keskkonna tähenduse loomiseks, aga ka eesti kultuuri eneseteadvuse hoidmiseks.

Üritused

16. märtsil korraldas raamatukogu traditsioonilise **mäluasutuste talveseminari** “Aasta viirusega – mida me õppisime?”. Koroonahüst tingituna toimus seminar virtuaalselt, Zoomi

keskkonnas. Seekordsel seminaril keskenduti 2020. aastal eriolukorraga kaasnenud muutustele muuseumide, raamatukogude ja arhiivide töökorralduses ja teeninduses ning analüüsiti, millised peaaegu aasta eest kasutusele võetud lahendused on nüüdseks muutunud igapäevaseks ja vajalikuks. Seminaril rääkisid oma asutuste kogemustest ja tulevikuplaanidest Rahvusraamatukogu, Tallinna keskraamatukogu, Tartu Ülikooli raamatukogu, ERM-i ja Meremuuseumi esindajad. Lisaks tegid ettekanded kultuuriministeeriumi muuseuminõunik ja raamatukogunõunik. Seminari teises osas toimunud vestlusringis arutlesid mäluasutuste juhid tulevikuoskuste ja muutunud töökorralduse üle.

13. mail korraldasid TÜ raamatukogu ja DataCite Eesti avatud teaduse võimalusi ja arengusuundi tutvustava veebiseminari "**Teaduskommunikatsioonist avatud teaduse võtmes**". Teaduskommunikatsiooni teemal said sõna valdkonna spetsialistid Haridus- ja Teadusministeeriumist, Eesti ülikoolidest ning teadusasutusest KBFI (Keemilise ja Bioloogilise Füüsika Instituut).

Kaheksateistkümnendat korda toimunud rahvusvaheline kirjandusfestival **Prima Vista** tõi **20.–25. septembrini** kirjandussõpradeni erinevaid sündmusi: autoriõhtuid, kirjanduslikke ringkäike, kirjanike kontserte ja töötubasid. Kirjandusfestivali algatajaks ja üheks peakorraldajaks on TÜ raamatukogu. Festivali seekordse alapealkirja alla "Väike maailm" koondus rohkelt eriilmelisi sündmusi ning teemat aitasid tõlgendada kirjanikud, tõlkijad ja kriitikud nii Eestist kui ka mujalt maailmast. Linnaruumis leidsid aset traditsioonilised sündmused nagu raamatulaat ja pargiraamatukogu, samuti said huvilised kirjanduslike jalutuskäikude kaudu linna avastada. Tartu Ülikooli raamatukogu konverentsikeskuses toimusid mitmed eriilmelised üritused. 20.09 toimus Vene autorite õhtu „Kitsas maailm“; 22.09 viis Igor Kotjuh läbi töötuba „Kas luuletada on kerge“, sama päeva õhtul toimus Kotjuhi luuletund ja raamatusitlus. 24.09 said osalised meister Pavel Varunini käe all proovida Luboki trükipressiga trükkimist, hiljem aga kuulata fonoteegis vestlust teemal „Vanausuliste väike maailm“.

20. septembril kutsus Tartu Folgiklubi raamatukogu fonoteeki kuulama uskumuste ja kohalugude jutustajat Jüri Metssalut.

23. oktoobril tähistas TÜ raamatukogu **Eesti raamatu päeva**. Kirjandusõppejõud Mart Velskri vedamisel arutlesid noored kirjanduskriitikud kriitika olemuse ja Eesti kirjanduse üle. Vestlusringi täiendas väike väljapanek headest raamatutest, mida noored kirjanduskriitikud kindlasti lugeda soovivad.

25.-31. oktoobril toimus ülemaailmne **Avatud juurdepääsu nädal**, mille eesmärk oli tutvustada ja suurendada avatud juurdepääsuga teadusinformatsiooni kasutamist ja avaldamist. Tartu Ülikooli raamatukogu jätkas 2010. aastal alustatud traditsiooni ning seadis suures saalis üles infonurga, kus nädala jooksul oli lugejatel võimalik leida kasulikke infot avatud teaduse võimaluste ja teenuste kohta.

18. novembril korraldasid TÜ raamatukogu ja DataCite Eesti Konsortsium koostöös **FAIRsFAIRiga** veebiseminari, mis tutvustas lähemalt FAIR printsiipe. FAIRsFAIRi eesmärk on

pakkuda praktilisi lahendusi FAIR põhimõtete kasutamiseks, näiteks vahendeid FAIR teadlikkuse tõstmiseks või isegi FAIRnessi taseme mõõtmiseks.

29. novembril korraldas TÜ raamatukogu traditsioonilise **kirjepäeva**, mis oli suunatud raamatukogutöötajatele. Seekordne kirjepäev toimus juba seitsmeteistkümnendat korda ning olukorrast tingituna veebiülekanadena. Kirjepäeva põhiteemadeks olid uutest rahvusvahelistest kataloogimisreeglitest RDA tulenevad muudatused raamatukogude kataloogimisjuhendites ja plaanid nende rakendamisel. Räägiti ka avaandmetest raamatukogudega seondult, e-kataloogi ESTER arengust ning TÜ raamatukogu e-raamatupoest.

Näitused

2021. aastal eksponeeriti kokku 30 näitust, millest 4 olid fotonäitused, 3 rändnäitust, 9 kunstinäitust ning ülejäänud teema- või isikunäitused. TÜ raamatukogu koostas oma kogude põhjal 12 näitust.

Aasta jooksul eksponeeriti uudiskirjanduse näitusi (saabunud raamatute iganädalane väljapanek) 37 korral, kus eksponeeriti 3 957 teavikut. Valiku tegi teenindusosakonna töötaja Mare Pikk. Samuti koostas Marika Liivamägi omal valikul Booker-auhinna nominente tutvustavaid postreid.

2021. aasta esimene eksponeeritud näitus "**Mordor 89**" tutvustas fotodel legendaarse Narva mnt 89 ühiselamu sisemust. Näituse eesmärgiks oli jäädvustada kaduvat tudengikunsti ja idee sündis tänu viie üliõpilase soovile jagada maailmaga Tartu tudengielu olustikku.

Maikuu avati raamatukogu näituste saalis TÜ vabade kunstide professorite **Olga ja Priit Pärna** näitus „**Õnnelikud hetked**“, kus sai vaadata valitud kaadreid kunstnike loodud neljast animafilmist. Autorid olid näitusele valinud 50 pilti animafilmidest „Hotell E“, „Elu ilma Gabriella Ferrita“, „Tuukrid viimas“ ja „Lendurid koduteel“.

Tähelepanuväärne oli maikuu veel teinegi avatud näitus "**Kui tõrvatungalt tuleleek sind rabab**", mis oli pühendatud Jaan Toominga 75. sünnipäevaks. Fotode, kavalehtede, etenduste plakatite ja erinevate tekstide kaudu sai vaataja põhjaliku ning emotsionaalse ülevaate Vanemuise teatri pikaajase näitleja ja lavastaja elu- ning loometeest.

Kevadist värvirohkust tõi majja **Konrad Mägi Ateljee** traditsiooniline kevadnäitus. Ligi 40 tööd andsid läbilõike kunstnike kahe viimase aasta loomingust.

Väga ilmekalt, kuid samas ka ääretult traagiliselt mõjusid Senegalis elava prantsuse fotograafi **Vincent Tremeau** fotod. Juunis eksponeeritud fotonäitus "Kui ma ükskord suureks saan" rääkis lugusid laste unistustest, vaprustest, loovusest, haavatavusest ja hariduse tähtsusest kriisikolletes.

Näitus "**Väikesed riigid ajaloohoovuses**" tutvustas Eesti ja Ungari diplomaatiliste suhete kujunemislugu ning samal ajal eksponeeriti ka rändnäitus "**100 aastat soome-ugri iseolemist**", mis käsitles eestlaste ja meie hõimurahvaste autonoomiate ning iseseisvuse kujunemist saja aasta eest.

Terve suvi oli näitusesaalis avatud **Siim-Tanel Annuse** näitus **"Neli aastaega"**, mis lisaks läbilõikele kunstniku varasemate aastate töödest tõi vaatajate ette ka viimase aasta jooksul valminud teosed. Esindusliku väljapaneku sidus ühtseks tervikuks idee inimese eluringist, mis nagu aastaringi märgib elu kestlikkust ühes selle pideva muutumisega.

Augusti viimastel päevadel avati Olga ja Priit Pärna illustratsioonide näitus **"Jäämäe tipp"**. 67 teose hulgas olid esmakordselt väljas ka kunstnikepaari 10-aastase poja Märt Rudolfi esimesed tööd illustraatorina.

Septembri teises pooles toimunud Prima Vista kirjandusfestivali kunstiprogrammi raames avati raamatukogus neli näitust. Võimalik oli vaadata Kalli Kalde ja Eero Ijavioneni ühisnäitust "Väike maailm", Tuuli Puhveli ja Sulev Kuuse näitust "Unenäoline Tiibet - 20 aastat hiljem", kõrgema kunstikooli Pallas tekstiiliosakonna tudengite gobeläänide näitust "Kuidas see ikkagi oli?" ja Pallase maaliosakonna üliõpilaste maalide näitust „Vaatenurk“.

2021. aasta kõige tähelepanuväärsem raamatukogu enda kogude põhjal koostatud näitus oli **"Elu esiküljel"**, mis valmis erakapitali abil ning kujunes õppematerjaliks tudengitele ja ka gümnaasiuminoortele. See näitus tutvustas kahe aastasaja eesti ajalehtede muutuvat nägu. Näitusel oli väljas 77 ajalehe 231 esikülge, mis on 200 aasta jooksul ilmunud Eestis, Ameerikas, Venemaal, Rootsis ja Austraalias. Väljapanekuga tähistati eesti ajakirjanduse juubeliaastat, sest just aastal 1821 hakkas ilmuma Otto Wilhelm Masingu Marahwa Näddala-Leht. Näituse üks eesmärkidest Eesti ajakirjanduse loos erilise aasta esiletõstmise kõrval oli tutvustada ka TÜ raamatukogu varasid. Enamus esikülgedest pärinevad raamatukogu ajalehtede kogust, põnevad reklaamid aga pisitrükiste hulgast. Lisaks Roosmarii Kurvitsale panid näituse kokku TÜ ajakirjanduse ajaloo lektor Ene Selart ning TÜ raamatukogu töötajad Kristhel Haak, Kertu Uri, Marika Liivamägi ja Jaana Mäesalu, väljapaneku kujundas Lilian Mengel. Näituse valmimist toetasid Eesti Kultuurkapital ja Jaan Tõnissoni Postimehe Fond.

Novembris avati Betti Alveri 115. sünniaastapäevale pühendatud näitus **"Sügaval silpide sängis ärkavad äkki sõnad"**. Avamisel anti üle 2021. aasta Betti Alveri kirjandusauhind, mille pälvis Aliis Aalmann. Näitusel oli väljas kogu Betti Alveri looming alates esimestest kirjanduslikest katsetustest erinevate teoste kordustrükkide ja tõlkeraamatuteni. Väike osa poetessi luuletustest oli eraldi välja toodud ja neid võisid küllastajad lugeda punaste vihmavarjude all.

Traditsiooniliselt sai eestikeelse ülikooli aastapäeval tutvuda 2021. aastal Tartu Ülikoolis kaitstud 106 doktoritöö väljapanekuga. 2021. aastal kaitsti humanitaarteaduste ja kunstide valdkonnas 23, sotsiaalteaduste valdkonnas 18, meditsiiniteaduste valdkonnas 14 ning loodus- ja täppisteaduste valdkonnas 51 tööd. Eesti keeles on kirjutatud 6, inglise keeles 94, vene keeles 4, saksa keeles 1 ja prantsuse keeles 1 doktoritöö. Kõikide dissertatsioonide elektroonilised väljaanded on aga üleval TÜ digitaalarhiivi DSpace'is.

2021. aasta viimaseks eksponeeritud näituseks jäi ülikooli professori ja kunagise rektori Jüri Kärneri (1940-2010) elektronmikroskoopia fotode näitus **"Rakkude imelised ultrastruktuurid"**.

Konverentsikeskus

Kahjuks ka 2021. aastal ei olnud võimalik viiruse leviku tõttu piirangutevabalt üritusi korraldada. Samas oli kogemus olemas eelmisest aastast ning mõnele katkestusele vaatamata töö konverentsikeskuses jätkus.

Konverentsimaailm kolis juba 2020. aastal suures osas veebi, kuid koroonapasside kasutuselevõtt 2021. aasta suvel, võimaldas siiski sügisesse planeeritud üritused läbi viia. Finantsiliselt olidki kõige tulusamad kuud just september ja oktoober, kui konverentsikeskus oli maksimaalselt broneeritud. Võib tõdeda, et hübriidkonverents on tulnud, et jääda. See vajadus oli praktiliselt igal üritusel, mis 2021. aastal konverentsikeskuses läbi viidi.

Vaatamata sellele, et 2021. aasta töö seoses viiruse taasaktiveerumisega kaasa palju segadust, kohati rahulolematust ning ürituste tühistamist, võib aastat siiski lugeda kordaläinuks. Lisandusid pikaajalised, terve aasta vältavad kursused, seminarid, mis jätkuvad ka järgmisel aastal ning on kujunenud kindlad kliendid, kes eelistavad just TÜ raamatukogu ruume oma ürituse toimumiskohana nt Tartu Linnavolikogu, Balti Kaitsekolledž, TÜ Kliinikum jne. Tagasiside on olnud jätkuvalt positiivne.

Konverentsikeskus on loomulik osa kaasaegse teadusraamatukogu ruumilisest keskkonnast. Avatud, paindlik ja loominguiline lähenemine tagavad kindla edu ning klientidele meeldiva konverentsikogemuse.

Lisa 1. Tartu Ülikooli raamatukogu arvudes 2017-2021

Tabel 1. Töötajad 2017.-2021. a

	2017	2018	2019	2020	2021
Raamatukogu töötajad kokku (seisuga 31.dets.)	121	114	123	113	113
Täidetud ametikohti (TTE), sh	108,95	100,6	107,7	100,45	99,5
a) sh raamatukoguhoidjad	28	40	38	39	42
täidetud ametikohti	27	36,75	34,75	36,25	39,25
b) sh kvalifitseeritud spetsialistid	77	58	58	59	56
täidetud ametikohti	69,2	51,55	50,75	52,95	47,75
c) haldus- ja tugipersonal	10	10	20	9	11
täidetud ametikohti	9,5	9,5	19	8,5	10,5
d) teadustöötajad	6	6	7	6	4
täidetud ametikohti	3,25	2,85	3,2	2,75	2
Raamatukoguhoidjad ja kvalifitseeritud spetsialistid hariduse järgi					
Kõrgharidusega	85	85	90	87	85
sh. raamatukogundusliku kõrgharidusega	18	18	18	16	16
teaduskraadiga	14	10	13	11	9

Tabel 2. Tulud ja kulud 2017.-2021. a

	2017	2018	2019	2020	2021
Tulud kokku (tuh eurot)	4289,3	4607,8	4644,1	4612,3	5458,4
ülikooli eraldised	1121,6	2029,2	2953,1	2983,0	3250,3
tulud tasulistest teenustest	87,1	81,5	114,9	123,4	166,9
muud tulud (teadustegevus, projektid, lepingud, ettevõtete ja eraisikute sponsorlus)	1151,7	1468,5	1576,1	1505,9	1956,8
Kulud kokku (tuh eurot)	3598,6	4304,8	4441,5	3733,1	4453,2
Jooksevkulud sh,	3551,2	4273,2	4360,1	3733,0	4424
tööjõukulud	1772,2	1966,8	1901,6	1894,9	1987,6
Komplekteerimiskulud	980,8	1158,5	1170,7	655,9	1053,6
infotehnoloogiakulud	106,4	86,7	72,2	40,5	39,5
kommunaalteenused	416,8	728,0	974,2	930,2	1035,7
muud kulud (lähetused, transport, kantseleikulud, majanduskulud, koolitus jm)	134,2	272,4	213,9	211,5	307,6
Jääk	690,6	302,9	202,5	879,1	1005,2

Tabel 3. Komplekteerimiskulud 2017.- 2021.a (tuhat eur)

	2017	2018	2019	2020	2021
TÜ eelarvevahendid kokku	1242,5	1289,2	1207,2	1189,2	1214,9
I. Pearaamatukogu	1121,6	1208,8	1151,3	1093,7	1134,9
Komplekteerimiskulud kokku, sh					
Jadaväljaannete tellimine	343,5	388,7	390,1	43,5	40
Eestis ilmuvad	31,5	38,0	28,1	21,1	18,1
välismaal ilmuvad	311,9	350,6	361,9	22,4	21,9
Monograafiad, õpikud jm trükised	130,3	174,7	131,5	91,8	131,2
Eestis ilmunud	52,4	56,6	55,6	43,9	51
välismaal ilmunud	77,9	118,1	75,9	47,9	80,2
Elektroonilised teavikud, andmebaasid	483,6	566,8	588,1	512,2	578,1
Helisalvestised	11,6	17,1	15,3	16,1	19,4
Publikatsioonide vahetus	6,2	7,6	6,1	5,3	7,6
Broneeritud (st tellitud teavikud, mille kohta arved ei olnud seisuga 31. detsember veel saabunud)	161,6	50,3		423,9	286,3
Ülekulu 31. detsembri seisuga	0	0	19,3	0	0
Eelarveväline komplekteerimine	198,7	131,3	253,0	200,6	132,1
annetustena saadud teavikud	163,7	77,6	53,7	172,4	92,9
vahetusena saadud teavikud	35,0	53,6	199,2	28,2	39,2
II. Teised TÜ raamatukogud	100,1	80,3	55,8	95,4	80

Tabel 4. Raamatukogu (pearaamatukogu) komplekteerimiskulude jagunemine * valdkonniti 2017.–2021.a (tuhat eur)

	2017	2018	2019	2020	2021
Humanitaarteaduste ja kunstide valdkond	85,9	103,1	102,8	30,9	74
Meditsiiniteaduste valdkond	127,1	128,7	136,4	26,8	73,4
Loodus- ja täppisteaduste valdkond	157,5	182,2	179,7	143,3	193,4
Sotsiaalteaduste valdkond	135,3	124,6	146,4	81,5	105,9
KOKKU	505,9	538,6	565,4	282,6	446,9

*Jaotuse aluseks on teaduskonna eelarve osakaal ülikooli eelarves

Tabel 5. Lugejateeninduse näitajad 2017–2021. a

	2017	2018	2019	2020	2021
Registreeritud lugejate arv, sh	56608	40574	30933	30078	31866
TÜ üliõpilased	13824	15015	13713	12666	14202
TÜ magistrandid, doktorandid	3080	3457	3160	3361	3829
TÜ avatud ülikooli üliõpilased	3280	2402	2050	1813	1579
TÜ õppejõud, teadurid	1749	1602	1638	1675	1726
TÜ teenistujad	1336	856	856	986	902
EMÜ üliõpilased	3616	1606	1086	1045	934
EMÜ õppejõud, teadurid	194	104	111	111	113
teiste kõrgkoolide üliõpilased	5769	2818	2209	1363	1921
teiste kõrgkoolide õppejõud	252	184	213	150	248
Üldhariduskoolide õpilased				918	987
muud	23508	12530	5897	5990	5425
Külastuste arv pearaamatukogus	15437*	157192	207895	131180**	122415
Külastuste arv (virtuaalne)	161943467	1943439	3827476	481951	3874207
Laenutusi kokku, sh	371801	344208	362344	310046	323524
pearaamatukogus	211145	199049	244462	217666	237649
laenutuste arv raamatukogutöötaja vahendusel (eks), sh	211145	185301	218442	188144	208600
kojulaenutusi	211145	194269	236564	213659	224740
lugemissaali	0	1051	7898	4007	12909
teenindusosakonnas	205375	195320	221127	209318	203697
laenutusautomaadiga	0	13478	26020	29522	29049
KHO	0	470	3049	3117	4591
Fonoteek	5770	3259	7879	5231	3790
esmakordsete laenutuste arv	32527	42350	73098	70646	82216
laenutähtaja pikendamisi	178618	156699	171364	147020	155433
Teistes TÜ raamatukogudes	160656	145159	117882	92380	85875
esmakordsete laenutuste arv	41603	36061	29293	21999	18715
laenutähtaja pikendamisi	119053	109098	88589	70381	67160
Otsingud kaugjuurdepääsuga andmebaasides					
otsingute arv	18967213	15330677	14630250	15274011	12795770
allalaaditud sisuüksuste arv	1404772	1323527	1452585	1346214	1452892
RVL					

abonentraamatukogude arv (aktiivsed)	47	58	60	34	38
Eestis	42	53	55	29	32
välismaal	5	5	5	5	6
RVL-ga saadetud kirjandus	206	219	363	239	265
tellimused Eesti raamatukogudelt	259	205	358	225	262
rahuldamata tellimused	53	6	22	1	1
teistele raamatukogudele edasisaadetud tellimused	0	0	0	0	0
saadetud originaalid	190	196	329	212	243
saadetud koopiad	3	3	7	12	16
Tellimused välismaa raamatukogudelt	14	21	5	14	19
rahuldamata tellimused	1	4	0	5	6
välismaa raamatukogudele edasisaadetud tellimused	0	0	0	0	0
saadetud originaalid	13	11	5	6	6
saadetud koopiad	0	6	0	3	7
RVL-ga saadud kirjandus	1030	1163	853	806	710
tellitud Eesti raamatukogudest	541	574	293	312	260
saadud originaalid	309	294	127	152	183
saadud koopiad	232	280	166	160	77
tellitud välismaa raamatukogudest	595	598	625	538	470
saadud originaalid	230	391	393	274	278
saadud koopiad	259	198	167	220	172
Raamatukoguõppused					
tunde,	486	472	446	530	610
sh veebipõhine koolitus	399	380	338	496	536
osavõtjaid	2694	3282	3320	2169	2512

* Raamatukogu oli remondi tõttu suletud

**Raamatukogu oli kaks kuud seoses koraaniviiruse levimisega suletud

Tabel 6. Raamatukogu kogud 2017-2021. a (EVS-EN ISO 2789:2003 järgi)

	31.12.2017	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021
Kasutuskogud kokku (eks)	3697364	3719769	3744580	3762646	3772093
Raamatud	2546979	2558649	2569849	2582026	2594964
sh dissertatsioonid	538083	539995	542945	546303	549377
Jadaväljaanded	766360	768826	773831	778472	769103
sh ajakirjad (aastakomplekt)	216124	217492	219879	221582	219561
sh ajalehed (aastakomplekt)	27838	28275	28778	29141	29305
jätkväljaanded	522398	523059	525174	527625	520237
Käsikirjad	42506	42506	42506	42506	42506
Kaarditeavik	20486	20799	21308	21845	22180

Noodiväljaanded	12037	12134	12433	12763	13699
Graafikateavik	95044	95044	95044	95044	95044
sh kunstiteosed	15903	15903	15903	15903	15903
sh fotod	79120	79120	79120	79120	79120
Pisitrükised	156437	163803	170364	169446	173615
Auvised	44384	44829	46044	46044	47429
E-teavikud (füüsilisel kandjal)	8463	8511	8531	8650	8885
Mikrovormid	4668	4668	4668	4668	4668
Varukogu	97728	3290	0	89	89
Vahetuskogu	77	71	173	173	173
Kogud kokku (füüsilisel kandjal)	3795169	3723130	3744753	3762908	3772355
Elektroniline kogu					
andmebaasid	119	119	119	134	134
Kaugjuurdepääsuga e-väljaanded					
e-ajakirjad	38107	59483	60351	60954	60294
e-raamatud	200497	200588	204481	210819	213922
Digitaalteavikud	115834	119334	134715	65243	118730
Teised TÜ raamatukogud	349828	350975	413094	421751	426541
TÜ raamatuvara kokku	4 144997	4 074105	4157674	4184659	4198634

Tabel 7. Kogude kirjeldamine e-kataloogis ESTER 2017.–2021. a

	2017	2018	2019	2020	2021
1. Originaalkirjed lisandunud teavikutele	15455	11329	11910	16514	16997
raamatud, nim	6530	5499	5578	9180	9406
2. Koopiakirjed uutele teavikutele	1137	420	165	249	181
3. Uute nime ja ühtluspealkirja normikirjete koostamine	514	405	502	1173	1214
4. Nime ja pealkirja normikirjete redigeerimine/andmebaasi korrastamine	125	79	146	366	439
5. Nimetusi e-kataloogis*	1283413 /+19732	1300733 /+21549	1319329 /+24027	1344135 /+25742	1367214 /+31189
raamatud	1097263 /+15492	1106801 /+16877	1115886 /+18725	1130385 /+19268	1143341 /+23048
ajakirjad	9265 / +842	9586 / +905	9710 / +991	9930 /+1069	9832 /+1129
jätkväljaanded	21495 / +894	21820 / +921	22097 / +996	22452 /+1054	22542 /+1104
ajalehed	3589 / +669	3728 / +626	3771 /+652	3904 /+666	3948 /+719
audioteavikud	26491/ +79	26799/ +81	28256/ +86	30264 /+88	32302 /+81

kombineeritud auvised	4682 /+48	4738 /+50	4838 /+46	4899 /+46	4973 /+47
pisitrükised	4875/+1	5244/+1	5417/+1	5613 /+1	6421 /+1
kaardid	11115 /+310	11301 /+332	11730 /+359	12121 /+382	12327 /+393
noodid	11748 / + 310	11832 / +123	11901 /+125	12162 /+132	12684 /+135
käsitrukised (dissertatsioonid, üliõpilastööd jm)	42431 /+606	44095 /+784	46550 /+998	49390 /+1788	51218 /+3119
käsitrukised (arhivaalid), säilik	25725	30043	33021	36147	38997
kunsteosed	9972	10208	10220	10241	10257
fotod	11206	11616	12264	12402	13591
muud (standard, multimeedium, andmebaas, tarkvara, piltrükis)	2238, 404, 28, 43, 792,51 /+586, 28, 62	2253, 409,26, 43,98,86 /+764, 27, 58	2256, 401,33, 43, 832,103 /+961, 30, 57	2256, 393, 26, 43, 1381, 126, /+1158, 32, 57	2252, 387, 32, 44, 1929, 13, 7 /+1324, 30, 59
eestikeelsed kirjed	249257 /+8633	257905 /+9906	265884 /+11441	274983 /+13460	283568 /+17078
inglisekeelsed kirjed	231142 /+10573	237658 /+11029	241664 /+11926	245029 /+11462	249161 /+13070
saksakeelsed kirjed	163768 /+47	166616 /+53	169621 /+56	174536 /+65	179859 /+94
venekeelsed kirjed	486448 /+340	486831 /+362	485835 /+387	487338 /+452	486172 /+512
teistes keeltes	138185 /+82	137711 /+141	141304 /+217	146565 /+242	151562 /+373
6. Eksemplarikirjete arv (aasta lõpus)	2332700	2353141	2377533	2415654	2452326

*/+võrguteavikud asukohaga yy ja www

Tabel 8. Kogude hooldus- ja ennistustööd 2017.–2021. a

	2017	2018	2019	2020	2021
Kõitetööd					
raamatute köitmine	1063	720	630	633	1004
ajalehtede köitmine	119	92	-		
ajakirjade köitmine	101	26	-		
lehtede parandamine	665	0	567	747	982
lõikamine	0	630	3439	23352	20001
ümbrised	0	38	0	0	20
spiraalist lahtivõtmine	0	10	0		0
Restaureerimistööd/kõide					
kõidete restaureerimine	46	23	67	25	162
tellimustööd	9	34	14	38	30
kõidete ümbriste valmistamine	0	0	4	0	1
Restaureerimistööd/paber					

trükise lehtede töötlus	3476	12411	10021	8107	13254
geograafilised kaardid	52	23	54	11	28
graafika, joonistused, fotod	119	291	377	11	17
käsitirjad	2	46	73	642	6269
mappide, ümbriste valmistamine	9	56	8	8	6
vahelehtede valmistamine		103	10	15	22
roostese veega kahjustatud raamatute puhastamine		91			
tellimustööd	1793				
Neutraliseerimine					
kõited		2000	6000	7882	4218
kõidetud ajalehed				237	
Eiseni projekt					
kõidete osaline lahtivõtmine			17	31	
kõite parandused				1106	
käsitirjade konserveerimine			1837	4675	
ümbriste valmistamine				144	

Tabel 9. Kasutajakohad ja tehnilised vahendid 2017.–2021. a

	2017*	2018**	2019	2020	2021
Kasutajakohad	200	1000	1000	1000	1000
sh. kohtade arv, kus saab isiklikku arvutit kasutada	200	1000	1000	1000	1000
Arvutitöökohad kokku	124	192	219	200	227
Kasutajatele mõeldud arvutitöökohad	17	82	89	58	62
Personalile mõeldud arvutitöökohade arv	107	110	130	142	165
Laenusautomaat	0	2	4	4	4
Tagastusautomaat		1	1	1	1
Avalikuks kasutamiseks mõeldud koopiamasinate arv	1	2	3	3	3
Kasutajate käsutuses olevate skannerite arv	1	3	4	4	4
Avalikuks kasutamiseks mõeldud printerite arv	1	2	3	3	3

* raamatukogu peamaja oli terve aasta lugejatele suletud remondi tõttu, lugejatele oli avatud pop-up raamatukogu

**raamatukogu peamaja avati osaliselt (teine korrus) mais ning lõplikult novembris

Lisa 2. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate publikatsioonid 2021. a

Ankruketi lõpp on bibliograafia algus : Ilmar Laabani tegude loend = The end of the anchor chain is the beginning of the bibliography : list of Ilmar Laaban's works / [koostajad Aino Tamjärv, Jaan Malin ; toimetaja: Anneli Sepp. [Tartu] : Tartu Ülikooli Kirjastus, 2021. 333, [1] lk. : portr. ; 25 cm. Ilmus ka võrguteavikuna <http://dspace.ut.ee/handle/10062/76057>

Aru, Krista. Hoidkem ja harigem eesti keelt, osakem leida ühine meel ... : Laureaadi kõne pärast Jaan Krossi kirjandusauhinna pälvimist 19. veebruaril 2021. // Sirp (2021) 05.03., lk 15.

Intervjuu Krista Aruga. Kaasaegsetel oli raske uskuda Eesti iseseisvuse ühe looja Jaan Tõnissoni omakasupüüdmatusse ; intervjuueerija Tarmo Vahter. // Eesti Ekspress (2021) 23.02., lk 45-47.

Aru, Krista. Karl August Hermannil oli palju tahtmist, aga vähe aega ja raha. K.A. Hermannil kiri Jaan Tõnissonile 1903. aastal. // Tuna : ajalookultuuri ajakiri (2021) 3, lk 86-100.

Aru, Krista. Kui Jaan Tõnisson asus Postimehe etteotsa. // Tartu Postimees (2021) 14.02., lk 8.

Aru, Krista. Marahwa Näddala-Leht avas talupojale uue maailma tema õpetuseks. // Tartu Postimees (2021) 05.01., lk 6.

Millisena näete ELNET-i tulevikku? I osa : Kristina Pai küsimustele vastavad Martin Eessalu, Andres Kollist, Ilvi Rauna, Kaie Holm, Janne Andresoo, Krista Aru, Tiina Tohvre ja Merike Kiipus ; küsinud Kristina Pai // Raamatukogu (2021) 3, lk. 20-25.

Aru, Krista. Rahvas tahtis, et ajakirjandus oleks tubli. // Tartu Postimees (2021) 29.01., lk 7.

Einasto, O. TÜ raamatukogu Tark Kapp // Kas see on raamatukappide revolutsioon? – Raamatukogu, nr. 5, 2021, lk. 9-11

Kolk, Kaspar. Teoloogiast astroloogiani. Reformatsioonijärgse kolmveerandsajandi tallinlaste säilinud raamatuid. – Piiri peal. Võim, usk ja kirjasõna siin- ja sealpool Rootsi aega. Koostanud Katre Kaju. (Rahvusrhiivi toimetised, 4 (35)). Tartu: Rahvusrhiiv, 2021, lk 149–199.

Lembinen, Liisi (2021). Innovation in European Academic Libraries – Leadership Perspective. Journal of Library Administration, 61 (8), 921–935. DOI: 10.1080/01930826.2021.1984136

Tarkpea, Tiiu. Teaching Research Data Management to PhD students at the University of Tartu, Estonia: from skills to ethics. IFLA ARL blog. <https://blogs.ifla.org/arl/2021/03/>

Tartu Ülikooli raamatukogu kalender 2022 : University of Tartu Library calendar 2022/ Koost. Herdis Olmaru, Lilian Mengel; fotogr. Gabriela Urm; kujund. Lilian Mengel; toim. Herdis Olmaru; tõlk. Laura Loolaid; Tartu Ülikooli raamatukogu, 2020, [27 lk].

Teemus, Moonika. Tartu klassik. Karl Morgenstern 250. – Raamatukogu, 2021/1, lk 3–6.

Vene, Ilmar. Artes liberales. –Tuna, 2021/1, lk 145–150.

Vene, Ilmar. „Dekameroni“ autori kuulsad naised. – Sirp, 14. mai 2021, lk 16–17.

Vene, Ilmar. Selitamatu tagapõhi. – Tuna, 2021/3, lk 2–9.

Vene, Ilmar. Heitlused sakraalsusega. – Sirp, 12. nov 2021, lk 30–31.

Lisa 3. Tartu Ülikooli raamatukogu töötajate läbiviidud koolitused, ettekanded konverentsidel ja seminaridel 2021. a

Einasto, O. Kuidas saada Tartu parimaks teenindajaks. – Ettekanne. Tartu Parim Teenindaja konkursi infoseminar, 20.02.2021

Einasto, O. Lugejateenindus tänapäeva ülikooliraamatukogus. – Loeng online konverentsil “Digiajastu raamatukogu teenused”. Korraldaja Nizhni Novgorod oblasti Puškini nimeline teadusraamatukogu (Venemaa). 07.04.2021

Einasto, O. Meie kogemused koostöös inkassoga. – Erialaraamatukogude sügisseminaril. Korraldaja TÜ raamatukogu. 14.10.2021

Einasto, O. Raamatukogud uues reaalsuses ja normaalsuses. – Ettekanne online mäluasutuse talveseminaril “Aasta viirusega – mida me õppisime”. Korraldaja TÜ raamatukogu. 16.03.2021

Einasto, O., Luštšik, M. Tartu Ülikooli raamatukogu ajalugu ja tänapäev. – Loeng ja ekskursioon Ida-Virumaa kooliõpetajatele. 27.10. ja 28.10.2021

Ermel, M. „Tullio Ilomets ja Tartu Ülikooli raamatukogu“ Tullio Ilometsa 100. sünniaastapäevale pühendatud TÜ muuseumi aastakonverentsil 18. novembril 2021 Tartus TÜ muuseumis.

Haak, K. Raamatu teekond: loogeldes loojangu poole. . – Ettekanne Rahvusraamatukogu korraldatud veebiseminaril

Kolk, K. „Book acquisitions of a hinterland convent as a response to the Lutheran reformation: the case of mid-16th-century Rakvere“ Krakovi ülikooli konverentsil The Counter Reformation and the Book 17. septembril 2021 (veebiettekanne).

Külv, L. Nimenormide koostamine; SIERRA lisamoodul AACP– Erialaraamatukogude sügisseminaril. Korraldaja TÜ raamatukogu. 14.10.2021

Lembinen, L. 16.06.2021 Vilniuse ülikooli strateegia konverentsil „Strategy is the Meeting of Mind. UTLIB Strategy Development 2020“

Lembinen, L. 25.06.2021 „Making of The 6 Pillars of Engaging Researchers in RDM“ ja töötoa “FAIR data enabling through European research libraries” läbiviimine LIBERI aastakonverentsil <https://zenodo.org/record/5054106#.Yff1t-pByUm>

Lembinen, L. 22.09.2021 „DataCite Consortium in Estonia“ ettekanne Consortium Leads session, DataCite aasta koosolekul

Mäesalu, J., Tõnisson, L. Jana DSpace - embargo, pdf-ide ümbervahetamisest. – Erialaraamatukogude sügisseminaril. Korraldaja TÜ raamatukogu. 14.10.2021

Sepp, A. Avaandmed raamatukogus. . – Ettekanne XVII kirjepäeval 29.11.2021 (veebiettekanne).

Tarkpea, T. ENLIGHT WS ENLIGHT Kick-off Ettekanne Saksa-Eesti nädalal 24.03.2021

Tarkpea, T. Kus ta iga aasta augustis käib? - Ettekanne TÜ raamatukogus 29.09.2021 (siseseminar)

Teemus, M. „Karl Morgenstern’s First Trip to Tallinn in 1812“ 10. Kotzebue kõnelustel 8. oktoobril 2021 Tallinnas TLÜ Akadeemilises Raamatukogus.

Tänavots, S. Raamatuid pole kunagi piisavalt. – Ettekanne XVII kirjepäeval 29.11.2021 (veebiettekanne).

Lisa 4. 2021. a korraldatud konverentsid, seminarid jt üritused

16. märts XXIII mäluasutuste (virtuaalne) talveseminar "Aasta viirusega - mida me õppisime?"

I osa - Raamatukogude kogemused

- Olga Einasto, TÜ raamatukogu. Raamatukogud uues reaalsuses ja normaalsuses
- Kristi Veeber, Tallinna Keskraamatukogu. Sillad inimesteni - Tallinna Keskraamatukogu koroonaaastal
- Kristel Veimann, Eesti Rahvusraamatukogu. Raamatukogu on arenev organism. S.R. Ranganathan
- Ülle Talihärm, Kultuuriministeeriumi raamatukogunõunik. Mis muutis meid ja mida muutsime meie?

II osa Muuseumide kogemused

- Marju Reismaa, Kultuuriministeeriumi muuseuminõunik. Eesti muuseumide koroonaaasta
- Jaak Pihlak, Viljandi Muuseumi direktor. Viljandi Muuseum koroonaaastal 2020
- Õnne Mets, Eesti Meremuuseum. Eesti Meremuuseumi aasta Ameerika mägedel
- Kaari Siemer, Eesti Rahva Muuseum. Eriline aasta ERMis

Vestlusringis mäluasutuste juhid ja Kultuuriministeeriumi asekanstler: Krista Aru, Priit Pirsko, Alar Karis, Janne Andresoo, Piret Hartman

13. mai TÜ raamatukogu ja DataCite Eesti veebiseminar „Teaduskommunikatsioonist avatud teaduse võtmes“

- Liisi Lembinen, TÜ raamatukogu. Sissejuhatus seminari
- Martin Eessalu, Haridus- ja Teadusministeerium. Eesti avatud teaduse raamistik
- Andi Hektor, KBFI. Teretulemast avateaduse ajastusse!
- Jaan Naaber, Neway. Brändi loomine avatud teaduse näitel
- Arko Olesk, Tallinna Ülikool. Teaduskommunikatsioon kui teaduse ja ühiskonna sidustaja
- Piret Ehrenpreis, TÜ. Teaduskommunikatsioon koroonaalukorras. Tartu Ülikooli kogemus
- Evelin Arust, TÜ. DataCite Eesti uuenenud kodulehe tutvustus

18. november TÜ raamatukogu ja DataCite Eesti Konsortium koostöös FAIRsFAIRiga veebiseminar

- Liisi Lembinen, University of Tartu. Welcome from University of Tartu
- Anne Vanet, University of Paris, Vice President for Digital Transformation and Open Science. Open Science from theory to practice: France as a case study

- Marjan Grootveld DANS, FAIRsFAIR. FAIRsFAIR in a Nutshell, including interactive moment
- Josefine Nording , CSC, FAIRsFAIR. Supporting data repositories and researchers in their FAIR uptake in FAIRsFAIR & EOSC-Nordic
- Claudia Engelhardt ,University of Göttingen and FAIRsFAIR. How to get FAIR into university curricula and teaching – a handbook to support higher education institutions
- Marjan Grootveld, DANS, FAIRsFAIR. How to improve the FAIRness of your data: hands-on exercise
- Birgit Schmidt, University of Göttingen and OPENAIRE. A FAIR reality check for the ENLIGHT university alliance

29. november XVII KIRJEPÄEV veebiseminar

- Kadi Mälton , ELNET Konsortsium, RARA. RDA – rahvusvaheline standard, ELNETi kogukonna otsused ja tegevusplaan
- Meelis Somelar , RARA. Vabadus ja vastutus. RDA-st kollektiivinime normide näitel
- Anneli Sepp, TÜ raamatukogu. Avaandmed raamatukogus
- Mai Raet , ELNET Konsortsium. ESTERi uudised
- Silja Tänavots, TÜ raamatukogu. Raamatuid pole kunagi piisavalt!

Lisa 5. 2021. aastal eksponeeritud näitused

Jaanuar

Fotonäitus „Mordor 89“.

Gunnar Toomemetsa fotonäitus „Taasavastatud“.

Veebruar

Friedebert Tuglase novelliauhinna laureaadid. Koostajad Marianne Marlene Tiik ja Katri Armolik, kujundus Eve Valper.

Aprill

Kui tõrvatungalt tuleleek sind rabab. Jaan Tooming 75. Koostaja Marianne Marlene Tiik, kujundus Maarja Meeru (Vanemuine).

Auhinnatud raamatud 1998 – 2020: Tartu Kunstikooli õpetajate ja vilistlaste poolt kujundatud raamatud. Koostajad Edith Hermann (Kõrgem Kunstikool Pallas) ja Mare Pikk.

Mai

Olga ja Priit Pärn „Õnnelikud hetked“: kaadreid neljast animafilmist.

Konrad Mägi Ateljee kevadnäitus.

Vincent Tremeau fotonäitus „Kui ma ükskord suureks saan“.

Juuni

Väikesed riigid ajaloohoovuses: Ungari ja Eesti vaheliste diplomaatiliste suhete 100. aastapäevale pühendatud näitus. Koostaja Ungari Kultuuri Instituut.

Rändnäitus „100 aastat soome-ugri iseolemist“. Koostajad Jaak Prozes, Peep Pillak, Kadi Sarv, Peeter Laurits ja Kadri Liis Rääk.

Siim-Tanel Annuse näitus „Neli aastaega“.

Juuli

Tartu Kunstikooli õpetajate ja vilistlaste kujundatud raamatutest valminud näitus „Auhinnatud raamatud 1998-2020“.

August

Ilmar Vene 70. Koostajad Marianne Marlene Tiik ja Sulo Lembinen, kujundus Lilian Mengel.

Kummardus Kreekale. Uuskreeka kirjandus eesti keeles. Koostaja Kaarina Rein, kujundus Eve Valper.

Priit, Olga ja Märt Rudolf Pärna illustratsioonide näitus "Jäämäe tipp".

September

Tuuli Puhveli ja Sulev Kuuse ühisnäitus „Unenäoline Tiibet – 20 aastat hiljem“. PRIMA VISTA näitused, projektijuht Edith Hermann.

Kõrgema Kunstikooli Pallas üliõpilaste gobeläänide näitus “Kuidas see ikkagi oli“. PRIMA VISTA näitused, projektijuht Edith Hermann.

Kõrgema Kunstikooli Pallas üliõpilaste maalide näitus „Vaatenurk“. PRIMA VISTA näitused, projektijuht Edith Hermann.

Kalli Kalde graafika „Kuu varjukülg“ ja Eero Ijavoineni maalid „Pajakaane kosmos“ (ühisnäitus). PRIMA VISTA näitused, projektijuht Edith Hermann.

Oktoober

AASTANÄITUS: Elu esiküljel. Eesti ajalehed 1821 – 2021. Koostajad Roosmarii Kurvits (TÜ), Ene Selart (TÜ), Kristhel Haak (projektijuht), Kertu Uri, Marika Liivamägi ja Jaana Mäesalu, kujundus Lilian Mengel.

„Lõbus nimi – Puškin!“ Aleksandr Puškin 222. Koostaja Olga Einasto, kujundus Regina Junkina.

Saara Liis Jõerand, Saara Lotta Linno, Joosep Susi (raamatute soovitusnäitus). Koostaja Marika Liivamägi.

November

Rändnäitus „Kus suitsu, seal tuld“. Koostaja Eesti Tuletõrjemuuseum.

Sügaval silpide sängis ärkavad äkki sõnad. Betti Alver 115. Koostaja Marianne Marlene Tiik, kujundus Lilian Mengel.

Tartu Ülikoolis 2021. aastal kaitstud doktoritööd. Koostaja Mare Pikkel.

Rändnäitus „Eesti – Rumeenia diplomaatilised dokumendid“. Koostaja Rumeenia suuraatkond.

Detsember

Jüri Kärneri elektronmikroskoopia fotode näitus “Rakkude imelised ultrastruktuurid“. Koostaja Sulev Kuuse.

Erkki-Sven Tüür. (Heliloojale Rahvusmõtte auhinna omistamise puhul). Koostajad Avo Kartul ja Svea Pärsimägi.

Hilary Mantel, Jeanette Winterson. Michael Ondaatje (posterid läbi aasta Bookeri kirjandusauhinna nominentidest ja võitjatest). Koostaja Marika Liivamägi, kujundus Lilian Mengel.

Andres Murdvee digimaalid „IOT before AI“.